List za koristi delavskega ljudstva. Delavci so opravičeni do vsega kar producirajo.

This paper is devoted to the interests of the working class. Workers are entitled to all what they produce.

PROLETAREC

Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office at Chicago Ill. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 2146 Blue Island Ave.

"Delavci vseh dežela, združite se".

PAZITE!

na številko v oklepaju ki se nahaja poleg vašega naslova, prilepljenega spodaj ali na ovitku. Ako je številka (298) tedaj vam s prihodnjo številko našega lista poteče naročnina. Prosimo, ponovite jo takoj.

Štev. (No.) 297. **Chicago, Ill., 20. maja (May) 1913.** **Leto (Vol.) VIII.**

Soc. stranka pozivlja predsednika Wilsona, da naredi konec vojaškemu despotizmu v W. Virginiji.

V pondeljek dne 12. maja je začel zborovati v Chicagi gl. odbor socialistične stranke za Ameriko. Glavni odbor sestoji iz tajnikov državnih organizacij ali takih oseb, ki jih člani stranke izvolijo v ta odbor potom splošnega glasovanja. Na vsakih 3000 članov imajo državne organizacije pravice izvoliti si po enega člana več.

Ta odbor se snide vsake leto, ko ni konvencije ali kongresa, da pregleda tekoče delo strank.

Iz poročilov, ki so jih podali gl. tajnik, oskrbnik informativnega oddelka, oskrbnik biroa za predavanje, tajnica ženskega oddelka in vsi tajniki neangleško govorečih organizacij, je posneti, da se delo stranke čedalje bolj širi in da dobiva stranka čedalje popolnejšo formo umerjenega dela.

Poleg manjih izprememb, ki pridejo v pravila, se je zbor bavil obširneje s preiskovanjem, da li se izplača držati biro za predavanje in biro za informacije. V obeh slučajih je to zadevni odbor poročal, da se oba biroa drži še v bodoče. Posebno je priporočal odbor informativni biro, ki se je že dosedaj izkazal velike vrednosti v administraciji stranke. Poleg drugih že ustanovljenih oddelkov v gl. stanu doda gl. odbor še oddelek za mladinsko organizacijo. Dalje se posebna nalega daje newyorškim angl. in neangleškim organizacijam, da ustanove v bližnji bodočnosti v New Yorku naselniški biro, kar bo velikega pomena za sodruge, ki pridejo v Ameriko.

Zbor se je pečal obširneje tudi z barbarskimi razmerami v West Viržiniji, kjer je štrajk premogarjev, katerega skuša kapitalistična vlada udušiti z izjemnim stanjem in konfiskacijami delavskih časopisov. V ta namen je odbor sprejel spomenico in izvolil troje članov, da jo izroče predsedniku Wilsonu v Washingtonu. Izvoljeni so sodrugi E. V. Debs, V. Berger in A. Germer. Spomenica se glasi:

Predsedniku Združ. držav:—

"Glavni odbor socialistične stranke si usoja v imenu nad 100 tisoč organiziranih članov, blizu en miljon volilcev in vsega delavstva v Ameriki obrniti pozornost na dejstva v državi West Viržiniji, kjer vlada terorizem, uradno protežiranega brezpravja in anarhije, ki nima para v zgodovini civiliziranih narodov, izvzemši v Rusiji.

V Kanawa okraju in njega okolici v West Va. so bili v zadnjih mesecih ameriški državljani oropani svojih pravic, katere jim jamči ustava Združenih držav in ustava W. Va. sama.

Zlasti temeljne pravice svoboda govora in sestanka se bile sporazumno — po stražah in pretepačih premogovih baronov — zadavljene v brezpravju in zaščiti uradnikov.

Časopisje je bilo uničeno brez kakega sodnjiskega postopanja ali zaslišbe, samo zato, ker se je upalo prikazati situacijo v prid štrajkujočim premogarjem. Prostori časopisov so se enostavno zaplenili, vzlic temu da je to protiustavno ne samo po ustavi države W. Va., ampak po ustavi Združenih držav sami. Po vseh okrajih kjer je bil štrajk, se je proglasilo izjemno stanje in je vsled tega bilo civilno sodišče podrejeno vojnemu sodišču, s čimer se je odprto in na predrzen način teptalo pravice državljanov v civilnem pravu, katere jasno govore, da ne more biti noben državljan sojen po vojnem sodišču, katerega prestopki so znani civilnim oblastem tozadevne države.

Potom tega nepostavno sestavljenega vojaškega despotizma, ki je zlorabljal moč civilne vlade, se je ustanovilo vohunstvo, aretiralo državljane brez zapornega povelja, brez zaslišbe, zaprtih , ne da bi se moglo priti ž njimi v dotiko, in obsodilo jih po samovoljnem vojaškem sodišču za domnevane civilne prestopke, vzlic temu, da da imajo v teh zadevah izrekati sodbo civilne oblasti.

Tako najdemo v Združenih državah državo, katera letos praznuje pedesetletnico od kar so jo Zdr. države pripoznale za svoj del, da je splošna enakopravnost poteptana in uničena, na nje mestu pa se šopiri vojaški despotizem najkrutejše vrste.

Nauk, ki je vladal pri vsih civiliziranih narodih stoletja, da civilni prestopki ne smejo biti zaslišani pred vojnim sodiščem, je opuščen v prilog arogantnim korporacijam in državi, kjer je bilo pravilo, da so "uporniki" vedno svobodni ljudje, je potisnjen v ozadje servilnosti in odvisnosti.

Ta zadeva je zele važnega značaja ne samo za državo W. Va. temveč za ves ameriški narod, kajti ako se bode dovolilo da se bodo dogajale take nezaslišane kršitve civilne vlade v eni državi, se zna to zgoditi jutri v drugi državi. Posebno važno je to v tem času radi rastočih gospodarskih konfliktov in nemirov, ki so vsak dan na dnevnem redu.

Z ozirom na to, da so bile ustavno jamčene pravice državljanov v W. Viržiniji teptane, kličemo Vam kot glavni zastopnik naroda, da nemudoma rabite Vašo moč in avtoriteto, ki Vam je daje ustava, da ustavite kričečo vojaško brezvladje v W. Viržiniji in obnovite supremacijo civilne vlade, splošno enakopravnost in pravice državljanov, katere jamči ustava Združ. držav in W. Viržinije.

Vsled tega zahtevamo, da se uvede potom justičnega oddelka preiskava o razmerah o civilni vojni v W. Viržiniji in da se izreče kazen nad vsemi uradniki dažavnih funkcij, ki so se tako odprto izneverili svoji prisegi in pomagali stražnikom in pretepačem korporacij v njih napadu na življenje in svobodo delavskega ljudstva v West Viržiniji.

Izvolili smo odbor treh članov, ki se bodo z Vami sestali ob prvi priliki, da izrazijo naše nadaljno ogorčenje in protest proti tem izbruhom ter da Vam uroče dokaze resnice naših trditev."

Gl. odbor socialistične stranke:
Morris Hillqit, predsednik,
James M. Reilly, tajnik.

V izvrševalni odbor so bili izvoljeni A. Germer, Stit, Willson, G. H. Goebel, V. Berger in Chas. Maurer. Za tajnico ženskega oddelka je bila ponovno izvoljena Winnie Brantstatter.

Iz poročila gl .tajnika je razvidno, da ima stranka 107 tisoč članov, kar znači, da je zadnji čas stranka nazadovala za 11,000 članov.

Glavnim tajnikom je bil izvoljen W. Lanfersick iz Kentucky, ki prevzame mesto, kakor govore pravila, 1. junija t .l.

Kje je svoboda ameriškega delavca? Ameriški delavec je v toliko svoboden, da sme svobodno prositi delodajalca za delo in zopet svobodno oditi do drugega bossa, ako ga prvi požene na cesto. Nadalje sme delavec svobodno stradati, prezebati in poginiti vsled bede, ako nima dela in zaslužka. Ameriški delavec je pod današnjo kapitalistično vlado svoboden le takrat, kadar ga zagrebejo v zemljo. Živela taka svoboda.

Trust "Beračev."

Zakonodaja v Springfieldu ima zopet drugo "fletno" preiskavo. Sedaj preiskuje trust "beračev". To niso navadni berači, ki ob cestah mole klobuk proti mimoidočim, temveč berači druge vrste, profesionelni berači v frakih in finih rokovicah, ki so drugače znani pod blestečim imenom "United Charity Societies of Chicago" (Združena dobrodelna društva v Chicagi). Ti berači navadno beračijo pri milionarjih in korporacijah; molzejo take "dobrosrčnike" kot je Julius Rosenfeld, predsednik Sears Roebuck & Co., ki naredi milione letnega profita na kar vrže par tisočakov ala leto "za uboge" misleč, da so mu s tem pri bogu odpuščeni vsi njegovi črni grehi. Na stotisoče dolarjev je na ta način nafehtanih vsako leto vse "za reveže".

Preiskava je pa do sedaj razkrila čudne reči v zvezi z "beraškim" trustom. Zelo pikantne stvari so prišle na dan, tako pikantne, da jih ne more niti samo kapitalistično časopisje ignorirati. Prvo, kar je prišlo na beli dan, je, da je ta frakarska beračija večino naberačenega denarja porabila za svojo lastno "siromaštvo". 52 odstotkov vsega nakoleklanega denarja je šlo za "stroške uprave", 48 odstotkov pa za uboge. Kakšni so bili ti "stroški uprave", je razvidno iz tega, da ima glavni upravitelj "United Charities", torej glavar beračev za svoje "teško delo" na leto "beraških" pettisoč dolarjev! Ostali podberači imajo pa po par tisočakov "beraške plače' zato da beračijo za prave beračе.

Kakšno zatočišče pa imajo reveži pri teh "beračih" je razvidno samo iz enega slučaja: Neka Mrs. Magie Ustich ima moža v blaznici. Zatekla se je k "Dobrodelnemu društvu" za pomoč. Ofakani "berači" seveda niso dali kar tako. Najprvo so se morali prepričati če je ženska res vredna pomoči. Poslali so svoje "zvedence", da stvar preiščejo. In vršila se je dolga preiskava. Dvainosemdeset oseb je obiskalo Mrs. Ustich na njenem domu in poročalo glavarju "beračev", da je ženska res revna. Enajst zdravnikov je moralo posvedočiti, da je pri slabem zdravju in da ne more delati; tri usmiljenke so pričale, da potrebuje boljšo hrano. Skratka: 105 obiskovalcev je bilo na njenem domu in nazadnje je bila poklicana 41 krat pred "beračе", da je odgovorila na razna vprašanja predno so jo proglasili za "sposobno". Cela preiskava te same ženske je stala "beračе" okroglih $5000 — a ženska je dobila vsega skupaj $299.25! Ni pa dobila te svote naenkrat, temveč v majnih obrokih in dober del v raznem blagu.

Taki so oficielni berači, ki jih kapitalisti kujejo v nebesa.

Zapisali smo že enkrat v "Proletarcu" in danes zopet zapišemo: Tepi nas z bičem lakote, o Gospod, če že moramo trpeti pod kapitalizmom, toda opljuvanega kosa kruha iz rok ofrakanih "charitanov" reši nas, o Gospod!

To h — with charity!

V Syracuse, N. Y. je 1500 delavcev, kateri so zaposleni pri "Crucible Steel Comp. of America", napovedalo štrajk. Delavci hočejo imeti unijo, osemurni delavnik in boljšo plačo Un.ija je delavcem preskrbela govornike v angleškem in poljskem jeziku.

* * *

V Colorado Springs, Colo., so zaštrajkali vslužbenci pouličnih železnic in mestni delavci. Štrajkali so samo en dan, na kar so dosegli vse kar so zahtevali. Na ta način bi lahko delavci povsod zmagali, ako bi nikdo ne hotel upravljati umazane službe skebov.

S. D. P. Z.

Konvencija Slovanske Delavske Podporne Zveze v Clevelandu je začrtala nov krepki korak naprej v gibanju razrednozavednega slovenskega delavstva v Ameriki. Da se je ta mlada, toda krepko naraščujoča organizacija izrekla po svojih zastopnikih za socialistični princip — kakor je to storila S. N. P. J. zadnjo jesen — je pač dokaz, da to organizacijo tvorijo razrednozavedni delavci, ki mislijo z duhom časa in ki vidijo v socializmu edino rešitev iz sedanje mezdne sužnosti. S tem je povedano dovolj.

S. D. P. Z. si je po svojih zastopnikih na konveneiji izbrala "Proletarca" za svoje glasilo. Vsak drugi list bi se v tem slučaju brez dvoma laskavo zahvalil z debelimi črkami. "Proletarec" pa ne čuti nobene potrebe po kakšni nečimurni hvali ali zahvali. "Proletarec" smatra, da so delegatje te vrle organizacije storili le svojo dolžnost s tem, da so svojemu delavskemu glasilu v splošnem naložili še posebno nalogo, da bo tudi uradno glasilo njih organizacije; kot razredno zavedni delavci so storili svojo dolžnost in obenem izkazali svojemu listu neomajano zaupnost.

Bodite prepričani bratje in sodrugi, da "Proletarec" vam bo dosledno vračal vašo zaupnost, vršil bo z veseljem svojo dolžnost napram vam in kot vaše glasilo vas bo vedno in povsod zastopal s ponosom.

Živela S. D. P. Z.!

UKRADEN SOCIALISTIČNI MANDAT.

Socialisti v Illinoisu smo izgubili enega zastopnika v springfieldski legislaturi. Namesto štirih imamo zdaj samo tri. Sodrug Harris je izgubil svoj mandat — ali prav zaprav mu je bil ukraden in sicer prav lopovsko ukraden. Harris je postal žrtva zarote, katero je skovala tista poslanska klika v Springfieldu, ki je hotela poraziti predlogo za iniciativo in referendum. In to se je kliki posrečilo. — Volilnemu odseku zbornice je bilo predloženih 29 kontestov v preiskavo, toda odsek je zavrgel vse — tudi take, kjer je šlo le od 20 do 50 glasov večine — in sklenil je ponovno šteti glasove le v distriktu sodr. Harisa in demokrata Ashtona. Harris je imel 143 glasov večine, ko je bil proglašen izvoljenim. Ko so ponovno šteli glasove, mešali so glasovnice na tak sleparski način, da je ostal Harris v manjšini za 71 glasov in njegov protikandidat republikanec Farrar je dobil mandat. Socialistični pazniki, ki so bili navzoči, so predložili dokaze, da ponovno štetje ni bilo pravilno; volilni odsek se pa ni zmenil za dokaze, temveč je absolutno odklonil vsako zaslišanje naših prič in priporočal zbornici, da odstavi Harrisa. Zbornica je seveda z večino enajst glasov odobrila sklep odseka in Harris je šel.

Zadnji torek je pa zbornica glasovala o resoluciji za iniciativo in referendum. In resolucija je propadla za — en glas. 101 glas je bil za, 18 pa proti; samo en glas je manjkal do potrebne dvetretjinske večine. Ako bi ne bil sodr. Harris oropan za svoj sedež, bi bila resolucija sprejeta. Nizkotna klika kapitalističnih hlapcev je dobro računala in za enkrat dobro izpeljala svoj račun.

Socialistično gibanje v inozemstvu.

— Avstrijski državni zbor ima enega socialista več. Izvoljen je bil v posebnih volitvah na Češkem.

— V Curichu, Švica, je bilo pred kratkim izvoljenih 53 socialistov v mestni svet poleg 47 liberalcev, 17 demokratov in 8 anisemitov.

— V Stockholmu na Švedskem so dobili socialisti pri zadnjih volitvah 19.391, konservativci 16.572 in liberalci 10.212 glasov.

— V republiki Argentini, južna Amerika, sta bila pred kratkim izvoljena dva druga socialistična poslanca in en senator v zakonodajo. Sedaj je pet socialistov v zakonodaji.

— Tajnik socialistične stranke na Francoskem poroča, da se je članostvo stranke v minolem letu pomnožilo za 2546 dobrih članov. Stranka sedaj šteje 68.903 članov ki so v internacionali.

— Socialisti so bili pred kratkim izvoljeni v parlament v Chile in Uruguayu. Dokaz, da gibanje dobro raste tudi v južni Ameriki.

— Pomladanske mestne volitve na Danskem so pomnožile socialistične glasove od 125.000 na 178.000. V 1148 mestih so socialisti izvoljeni v mestne zastope. V parlamentu je sedaj 66 socialistov.

ROOSEVELT IN NIK.

Kljub temu, da je "novica" o ponudbi alabanske krone našemu Rooseveltu bila le precej osoljena šala, katero si je privoščil nekdo v Londonu, ima le karakterističen vtis. "The Daily Citizen", organ angleške delavske stranke, piše glede tega sledeč:

"Tako interesantna Evropa še nikdar ni bila, kakor bi bila če bi Roosevelt v resnici postal kralj Albanije. Zakaj ekspredsednik ne sprejme ponudbe že radi te interesantnosti? Prepričani smo, da bi niheče ne bil tega bolj vesel kakor črnogorski kralj Nikita. Teddy, Nikita in Esad-paša bi v resnici naredili Evropi nove skrbi. Radovedni smo, kaj bi na Dunaju temu rekli. Roosevelt bi gotovo ne sprejemal nasvetov iz Dunaja. Prvič v svoji zgodovini bi Europa imela kralja, kateri bi vladal edinole po načelih business. Itd."

Tako se norčujejo na Angleškem. Med tem pa piše poročevalec Hearstovega časopisja iz Berlina sledeče o črnogorskem Nikiti:

"O času obleganja Skadra je kralj Nikita narekoval nekemu angleškemu žurnalistu dolg članek, kateri ima iziti v kratkem v znamenitem londonskem časopisu. V tem članku, za katerega je kralj dobil od 10.000 do 15.000 funtov šterlingov, bodo baje razkrite vse intrige avstrijske vlade in razne njegove misterijozne zveze z ruskim carskim dvorom in z italijanskim kraljem. Iz tega spisa bo tudi razvidno, da kralj Nikita obožava Napoleona in Roosevelta(!)!. Ta dva sta njegov idejal. Ker pa Nikita ne more biti Napoleon, hoče saj biti Roosevelt — tako se je namreč sam izrazil. Zelo mu je bilo žal, da ga Teddy ni mogel obiskati v Cetinju, ko je pred par leti potoval po Evropi in obžaluje tudi, da ni ponovno izvoljen pri zadnjih volitvah. Spis kralja Nikite bo vsekakor vzbudil velikansko senzacijo. Itd."

Šaljiva vest "Roosevelt, albanski kralj", torej le ni navadna burka. Kaj če bi se ta vest porodila iz resnih namenov kje za kulisami črnogorskega Nikite? Ali ni on v stanu sugestirati Albancem kaj takega?

Upamo, da se Niku kmalu izpolni želja, da postane Roosevelt — namreč — eks!

KRVAVE ŠTEVILKE.

Bolgarska vlada je 13. t. m. izdala uradno poročilo o številu padlih žrtev v vojni s Turčijo. Mrtvih je 330 častnikov in 29.711 mož in ranjenih 950 častnikov in 52.550 mož; pogreša se še 3193 mož.

Te krvave številke kriče, da se razlega do neba: **Smrt vojni!**

Kako se kujejo laži o socialistih.

TAKO DELAJO TUDI MAMELUKI PRI "AMER. SLOVENCU".

V uredništvo "Proletarca" je slučajno prišla številka časopisa "Sunday Times", kateri izhaja v Johannesburgu, Transvaal, v južni Afriki, datirana z dne 23. februariu t. l. V tem listu čitamo med drugimi tudi sledečo vest, katera je označena kot "Special cablegram":

"CHICAGO NA ROBU FINANČNEGA PROPADA.

Velika municipalna kriza je zadela Chicago, največja od l. 1871, ko je ogenj razdjal trgovsko središče mesta. Drugo mesto po številu prebivalstva v Zedinjenih državah je na robu finačnega propada. Mestne oblasti plačujejo svojim vslužbencem le 80% njih plače in vsa javna dela počivajo, ker ni denarja. Mesto je v dolgu za štiristotisoč funtov šterlingov (funt šterligov je $4.80) in ta dolg se ne more plačati, dokler se ne sprejme posebni zakon, kateri bo dovolil izdajo novih bondov.

Glasom poročil je te žalostne razmere povzročilo slabo gospodarstvo **socialistične mestne uprave.**"

Zadnje tri besede smo mi podčrtali. Cela Amerika in cela Evropa zna, da v Chicagi do danes socialisti — žali bože — še nimajo nobene besede pri mestni vladi. Da bi le tako imeli! V južni Afriki pa mislijo drugače. Časopis "Times", kateri je prinesel gornjo lažnjivo vest, je dnevnik in gotovo ga čita vse angleško prebivalstvo v Transvaalu. No kdor ga čita; ta sedaj veruje, da v Chicagi vladajo namesto demokratov socialisti in da so vseh demokratičnih grehov krivi socialisti — še več, da so socialisti bankrotirali Chicago. In če je v južni Afriki kakšno socialistično gibanje, bo ta "novica" proti tamošnjim socialistom "oster argument", češ tako gospodarijo socialisti v Chicagi.

Tako se kujejo laži proti socialistom. V južni Afriki lažejo o socialistih v Ameriki; tukaj pa lažejo o socialistih v Afriki, v Novi Zelandiji in na Kitajskem. O socialistih doma se ne izplača lagati, ker se vsaka laž hitro posuši na ničlo, toda kje v daljavi 10.000 milj proč so pa vseh zločinov krivi samo socialisti. Te nizkotne taktike se poslužuje tudi dični "Amerikanski Slovenec". Vse zločine, ki so jih izvršili klerikalci ali liberalci kje v Galiciji, na Rumunskem ali v Bukovini, obeša prav po krščansko socialistom na vrat, nabira jih v rožni venec in ponuja slovenskim delavcem v Ameriki v dušno pašo. Dober tek tistim, ki hočejo zavživati! Resnice pa poroča toliko, kolikor je poročal list "Sunday Times" v Transvaalu, ki piše, da so Chicago bankrotirali socialisti.

WILSON IZJAVLJA, DA NE BO VOJNE.

Predsednik Wilson je zadnje dni izjavil, da spor z Japonsko radi zemljiškega vprašanja v Californiji ne pomeni nobene nevarnosti in da ves krik v dnevnem časopisju, da je vojna neizogibna, je brez vsake podlage. Ravnotako izjavlja vojni oddelek vlade, da o kaki mobilizaciji še govora ni in da gibanje severoatlantiške flote ni v nobeni zvezi s pripravami za vojno.

Guverner Johnson je brzojavil zvezni vladi v Washington, da bo podpiral novi zemljiški zakon, kajti tako zahteva njegova dolžnost.

Iz naselbin.

Jaksville, Kans.

Krasni maj je oživel prirodo, ter iz cvetlicami ozaljšal travnike in gaj. Oživel je tudi sobrate drš. sv. Barbare kateri smo združeni pod eno zastavo države Kansas. Kot v spomin triletnice razvitja zastave, smo obhajali v nedeljo dne 11. maja veliko veselico na Jaksville, Kans. S tem smo pokazalo sebi, kakor tudi drugim narodom, da smo napredni in ponosni na našo organizacijo. Zatorej ostanimi složni, ker le v slogi je moč.

Predno grem k zaključku je moja dolžnost, da se v imenu združenih postaj drš. sv. Barbare prav lepo zahvalim vsim sobratom, kakor tudi znancem in prijateljem, kateri so se vdeležili naše veselice. Dalje se tudi zahvaljujem za lepe in poučljive govore, katere sta govorila brat Martin Štefančič od postaje štv. 18 Fleming, Kans. in brat Anton Tomšič od postaje štv. 37. Radley, Kans. Zbranim bratom društev sv. Barbare pa priporočam, da naj si ohranijo in premislijo besede, katere sta govorila omenjena sobrata. Čas je že, da storimo isto, kar bi že zdavnej morali storiti!

S bratskim pozdravom

Jacob Selak.

De Pue, Ill.

Ni dolgo odkar smo ustanovili socialistični klub v našej mali naselbini. Klub smo priklopili k J. S. Z. Akoravno nas je malo Slovencev tukaj, okljub temu pa se je takoj na ustanovnem shodu dalo upisati 12 članov, kateri so pripravljeni, da čvrsto in zvesto stoje v vrstah zavednega proletarijata. Le tako naprej delavci. Vsi v naše bojne vrste, da se bodemo skupno borili proti našemu sovragu kapitalizmu.

Naše klubove seje se vršijo vsako prvo nedeljo v mesecu, in sicer ob poludveh popoldan v prostorih sodruga D. Badovinac. Zatoraj opominjam člane, da se redno udeležujejo sej in agitirajo za nove člane, sploh za korist "Zveze" in kluba.

Z socialistični mpozdravom

Mike Omerza,

organizator kluba štv. 106

Jenny Lind, Ark.

Sprejmite to moje malo poročilo. Ne mislim ravno opisovati kraja. Temveč le opozarjam rojake širom Amerike, da naj se ogibljejo Arkansasa, ker po večini vsi rovi počivajo, kjer se pa dela, tam je pa že itak preveč delavcev na ponudbo — ter je novopriščlecu nemogoče, da bi dobil delo.

Kakor sem čul, je tukajšnji superintendent dal oglase v angleške liste, da "Western Coal Mining Co." išče 100 mož. To pa ni resnica, temveč le vaba, s katero bi radi tukajšnji premogarski baroni pomnožili armado rezervne armade. Brezposelnih delavcev je, že sedaj tukaj več kot preveč. Čemu 100 novih delavcev, ko pa še mi malokedaj delamo, in še takrat kadar delamo, dobimo k večjemu vsak eno ali pa dve "kari" za napolniti. Tukaj toraj lahko izprevidite, da iz sedanjim zaslužkom — še za živež ne zadostuje.

Toraj rojaki pozor!

Z socialistični mpozdravom

Fr. Zaverl.

Red Lodge, Mont.

Ker se le malo kedo oglasi iz naše naselbine, zato sem se jaz namenil, da čitateljem 'Proletarca' nekoliko opišem naše razmere.

Kar se tiče dela, se dela še dosti stalno. Delamo namreč vsaki dan, razun nedelj. Tudi zaslužek še ni ravno tako slab, kakor se čita, da se slabo zasluži po drugih naselbinah. Seveda, zadovoljni ne moremo biti popred, dokler ne dobimo polno plačo za isto, kar produciramo.

Nekaj je, kar nam tukajšnjim socialistom ne ugaja. Pri nas je namreč nekaj tistih pobožnih dušic, katere so zadovoljne s sedanjim kapitalističnim sistemom, ter od same hvaležnosti ne vedo, kako bi se priklanjali kapitalistom, ker so slednj tako velikodušni in dobri, da jim puste delati. Prosimo, vašega "Štriglja", da naj pride k nam, da te exemplarje polovi in v naš tabor spravi, ker druga žavba jim bržkotne ne bode pomagala.

Finci imajo tukaj svojo veliko in lepo dvorano "Workers Hall" — Slovencev nas je bolj malo, pa še ti nismo vsi na delavsko stranko.

Lep pozdrav za vse čitatelje "Proletarca"

Naročnik.

Bear Creek, Mont.

Ker iz naše naselbine ni bilo še dopisa v delavskem listu "Proletarec", se se jaz namenil, da nekoliko opišem tukajšnje razmere.

Kar se tiče dela je bolj slabo. Pri nas je že stara navada ,da nam vsako spomlad naši gospodje kapitalisti dajo nekoliko počitnic. Druzega dela pri nas sploh ni, kakor v premogovih rovih. Vsi tukajšnji delavci smo organizirani v znanej premogarskej uniji "U. M. W. of A." Slovenci imamo tudi svoja podporna društva, ki pripadajo k različnim jednotam in zvezam. Uvideli smo tudi, da je za nas potrebno, da se gospodarsko združimo. V ta namen je bilo sklicano zborovanje vseh tukajšnih Slovanov, na katerem se je ustanovilo Slovansko zadružno zvezo na naprednej podlagi. S rezultatom smo popolnoma zadovoljni. Danes po preteku par mesecev imamo že svojo prodajalno.

Tem potom vabim vse on rojake, ki še niso pri našem konsumnem podjetju ,da naj se nam pridružijo: kolikor več nas je, toliko lažje bodemo napredovati.

Od kar je delavski list "Proletarec" prišel v našo naselbino, smo tudi vstanovili socialistični klub in ga priklopili k J. S. Z. kot štev. 96. Rojaki, socialistični klub je za nas velikega pomena, ako se politično ne bodemo organizirati, potem se ne moremo pritoževati ako imajo kapitalisti neomejeno moč pri koritu kateri je v zaščito kapitalističnej zakonodaji. Dokler si delavci sami ne bodemo pomagali, toliko časa nam ne bode pomagal nihče, ter bodemo delati tlako gospodom kapitalistom.

Delavci vsi skupaj pod rdečo zastavo, katera je simbol svobode, enakosti in bratstva! **Ig. M.**

Zahvala!

Tem potom se lepo zahvalim John Steržinar in njegovi soprogi Rozi Steržinar iz Chicago, Ill. Omenjena dobrotnika sta mi poslala v podporo $6, kateri so mi jako dobro došli, ker sva bila jaz in moja žena celo zimo bolana. Žena je prestala tudi težko operacijo. Lepo se zahvalim tudi Nežiki Raztresen, katera mi je tu di darovala $1.50 centov.

S pozdravom

Joseph Medic,

236 Croset St. LaSalle, Ill.

PRAZNOVANJE PRVEGA MAJNIKA NA SLOVENSKEM.

Mogočna in sijajna kakor še nikoli je bila letošnja majska manifestacija slovenskega delavstva. Povsod, kjer utripljajo uporna srca, kjer prebivajo samozavestne duše, ki čutijo kapitalistično gorje in imajo trdno voljo zdrobiti neznosno tiranijo sedanjega družabnega reda, povsod je delavstvo proslavilo svoj praznik kar najveličastneje. Prvi maj — od delavstva postavljen praznik — je simbol delavske moči; in kakor se od leta do leta množe naše vrste, tako postaja tudi majska afirmacija mednarodne proletarske vzajemnosti in revolucionarnega socializma krepkejša in silnejša.

Letošnje praznovanje se je izvršilo v prav posebnih razmerah: Dočim se je solnce ves dan prijazno smejalo in je jasno pomladansko nebo povzdignilo sijaj in veličastvo našega praznika, pa je politično obzorje zavlečeno z gostimi oblaki diplomatičnih spletk. Po nepremišljeni politiki mogotcev so evropski in še prav posebno avstrijski narodi zapeljani v zagato, iz katere — če se vodilnim krogom v zadnji uri ne vrne treznost in razsodnost — ni drugega izhoda kot krvava pustolovščina. Naravno je, da je v tem usodnem trenotku delavstvo povzdignilo svoj svarilni glas in zaklicalo odločujočim oblastnikom, naj se ne igrajo z življenjem stotisočev, naj ne izpostavljajo narodov krvavim viharjem za prazne fantome, ki nimajo niti najrahlejšega stika z resničnimi potrebami ljudstva.

Da je delavstvo naslovilo svoj protest na pravo adreso, so pokazale policijske šikane, ki so hotele pokvariti naše praznovanje, a tega namena niti oddaleč niso dosegle. V Ljubljani prepovedan majski obhod, shod v Idriji razpuščen, shod na Rakeku in na Jesenicah prepovedan, vladni komisarji povsod instruirani, da z razpustom zatro najrahlejšo kritiko dunajske diplomacije — ali niso to odmevi slabe vesti, ki obhaja mogotce te države? Vse te šikane, kakor omenjeno, niso mogle skaliti našega praznika — delavstvu so le pokazale, da mora proti prešerni reakciji vse intenzivnejše organizirati lastne sile, da jo premaga.

V sledečem objavljamo poročila o majskih proslavah v posameznih krajih:

Ljubljana.

Impozantem shod priredilo ljubljansko in okoliško delavstvo v veliki dvorani "Mestnega doma," priča o rastoči zavednosti našega delavstva. Brez vabil, brez lepakov, edino le z vabilom v "Zarji" in z osebno agitacijo je uprizorilo delavstvo krasno manifestacijo. Z izredno točnostjo so napolnili veliko dvorano sodružice in sodrugi točno od 10. dopoldne. V imenu sklicateljev je otvoril shod sodrug Kocmur, poročala pa sta na shodu sodr. Milost in sodr. Ada Kristanova. V predsedstvu so bili sodrug Kocmur, sodružica Ada Kristanova in sodr. V. Sajovic.

Sodr. Kocmur je naznanil, da je obhod policijsko prepovedan, da ima oblastveni zastopnik strog nalog, da se vnanje politike ne sme kritizirati na shodu in da je policijsko ravnateljstvo pripeljalo v Mestni dom okolo 40 stražnikov s častniki in policijskimi kolesarji, vse v "javno varnost." Sodr. Milost je jako poljudno izvajal, kako zmaguje vsaka pravična delavska stvar — pravica — človečanstvo.

Idrija.

Prvi maj je bil letos praznovan kar najslovesnejše. Na predvečer so že plapolale rdeče zastave raz domovanja naših sodrugov. Tudi mestna poslopja so bila v zastavah. Ko se je stemnilo, je bila Idrija v samih lučkah. Okna so bila razsvetljena. Transparenti so bili prekrasno razsvetljena. Transparenti so bili prekrasno iluminirani. Na velikem mestnem trgu pred obč. hišo pa je "Delavsko godbeno društvo" proizvajalo koncertne točke. Vsa Idrija je bila po koncu; mlado in staro je šetalo ob zvokih godbe po prostranem trgu. Ob 9. se je vršila predstava drame "Jakob Ruda", ki jo je priredila mladinska zveza. Na shodu je govoril sodr. A. Kristan. Shod je državni komisar prekinil.

Rakek.

Majsko slavlje izvrstno izpadlo. Izleta v prelepo škocijansko jamo se je udeležilo preko 300 sodrugov iz Radeka. Borovnice, Postojne. Preserja itd. Shod je osebno navzoči okrajni glavar postojnski prepovedal. Sodrug Kocmur ,ki je za prepoved izvedel na kolodvoru, se je odpeljal naprej.

Sv. Peter na Krasu.

Pri nas so bile vse priprave v najboljšem teku, da si ustanovimo podružnico "Vzajemnosti" za Kranjsko. Ampak razpust organizacije nam je prekrižal račun. In morda je prav, da je tako. Zakaj ta najnovejši napad na našo izobraževalno organizacijo je razburil celo sodruge, ki se doslej sploh niso brigali za strankino življenje. Majski shod, na katerem je poročal sodrug Kocmur, je uspel izvrstno. Sodrugi so obljubili, da bodo delali z vsemi silami za zvezo, ki se ustanovi. Tudi " Ženski list" bo imel pri nas precej naročnikov.

Trbovlje.

Ob najkrasnejšem vremenu smo letos praznovali 1. majnik. Ob petih zjutraj nas je zbudila naša vrla rudarska godba. Proti 9. dopoldne so pričeli prihajati na dvorišče "Delavskega doma" sodrugi in sodružice, ki so se do pričetka shoda kratkočasili ob godbi rudarske godbe in pesmih rudarskega zbora. Tik pred začetkom shoda so zapeli naši pevci pesem. "Hej, socialisti' 'in sicer tako krepko in dovršeno, da so jim navzoči z burnim odobravanjem izrazili svoje občudovanje. Sodrug Sitter je nato otvoril shod, pozdravil prav iskreno zbrano delavstvo kot sklicatelj shoda. Po izvolitvi predsedstva je poročala sodružica Štebijeva o "Pomenu prvega majnika za delavno ljudstvo." V svojem govoru je pokazala kapitalistično tiranijo, ki je podjarmila in zasužnjila delavstvo. Tega jarma se delavstvo lehko otrese, če se z mednarodno solidarnostjo krepko oklene revolucionarnega socializma in njegovih bojevnih organizacij, ki preurede današnji pravni in državni red tako, da bo odločevala pravica, vladala svoboda. Kapitalizem ni le zločinski zategadelj, ker roparsko izkorišča delovno ljudstvo v delavnici, v rudniku, temveč tudi za to, ker varuje svoj krivični red z vojaškimi stalnimi armadami, ki so večna nevarnost svetovnemu miru — vse na stroške delavskih slojev.

Hrastnik.

Tako veličastne majske slavnosti še ni bilo v Hrastniku kakor letos. Hrastniško delavstvo postaja od leta do leta zavednejše, socialistična misel se širi boljinbolj. Zjutraj so se zbrali rudarji in steklarji pred kons. društvom rudarjev in se uvrstili v sprevod. Na čelu sprevoda je bilo deset kolesarjev na krasno ozaljšanih kolesih, za njimi rudarska godba, potem bleščeča rdeča zastava in za zastavo delavstvo. Soglasna sodba vseh je bila, da takega obhoda Hrastnik še ni videl. V Dernovškovi gostilni je bil nato ob devetih dopoldne shod steklarjev, na katerem je poročal sodrug Vinko Vidmar iz Gradca v nemškem jeziku. Za njim je poročala sodružica Štebijeva o pomenu prvega majnika za delavstvo. Prvi majnik ni le praznik zavednega delavstva, določen po lastni volji proletariata, temveč je demonstracijski dan svetovne armade socialističnih bojevnikov in ta dan izraža delavstvo vsega sveta, da je armada revolucionarcev, ki hodi vsa po enem potu do skupnega cilja.

Trst.

Kaj naj li povemo o praznovanju prvega majnika v Trstu. Ta delavski praznik je postal za Trst že davno mnogo več kakor katerisibodi drug praznik. Praznovalo ga je tržasko delavstvo sijajno že tedaj, ko se je moralo zanj boriti.

Zjutraj ob 6. je priredila godba socialistične filharmonije budilnico. Od "Delavskega doma" v ulici Madonnina je obšla godba važnejše mestne ulice, spremljana po vedno naraščajočem številu delavstva. Ob pol osmih je prišla godba z zastavo v gostilno "International" v ulici Boccaccio, kjer so bili zbrani železničarji v impozantnem številu. Od tu so se podali železničarji z godbo, zastavo in tablo z napisom "organizirani železničarji" po raznih ulicah na shod na trg Donadoni.

Zidarji so prišli na shod v ogromni, več tisoč oseb broječi koloni, ko so se zbrali na prostoru pred gojzdičem in obšli z godbo in zastavo mesto in ko so se pri Sv. M. M. zgornji združili z zidarji iz Sv. M. M. zgornje in spodnje, Katinare in Škednja. Pogled na trg Donadoni, kjer se je bila zbrala orjaška množica delavstva vseh narodov, je bil impozanten. Točno ob desetih so se otvorili shodi. Italijanskemu shodu je predsedoval sodrug Ivan Oliva. Poročal je sodrug Pittoni. Za njim je tam govoril še neki anarhist. Slovenskemu shodu je predsedoval sodrug Petejan. Poročal je sodrug Kopač, in so za njim govorili še sodružica Gornikova, nemški sodrug Hupper in končno še sodrug Petejan, ki je zaključil shod in pozval ljudstvo, naj se poda v izprevodu po mestu. Sprevod je bil impozaten. Sprevod je bil, kakor ga še ne pomni Trst.

Nabrežina.

Zavedni nabrežinski proletariat je praznoval majniški dan na kar najlepši način. Lep sprevod po vasi, sijajno obiskani shod, sploh vsa manifestacija je pričala, da se naša stranka v Nabrežini neprestano razvije in utrjuje. Za nadaljni še večji napredek naših idej in organizacij v tem industrijskem kraju bo letošnja majniška manifestacija mnoge in trajne koristi. Ob naznanjeni uri so se delavci zbrali na Tancetovem dvorišču, od kjer so z godbo in zastavo na čelu odkorakali skozi vasi do postaje, prepevajoč delavske pesmi. Ob 10. zjutraj se je vršil na dvorišču gostilne pri Rusbachu skupni shod, ki ga je otvoril in mu predsedoval sodr. Marica. Poročal je v slovenskem in italijanskem jeziku sodrug Golouh. Mnogoštevilne navzoče je obvladovalo odkrito navdušenje. Poročilo sodr. Golouha se je z burnim pritrjevanjem med in po končanem govoru soglasno vzelo na znanje, Poročevalec je pojasnil pomen prvega majnika, splošni politični položaj in naloge delavstva v tem odločilnem gospodarskem in političnem momentu. Ožigosal je politiko nacionalističnih in klerikalnih strank v parlamentu, zahteval je uvedbo splošne volilne pravice za goriški deželini zbor, ki zdaj služi le interesom privilegirane gospodujoče klerikalno-nacionalistične klike.

Odkrito navdušenje in ploskanje je izražalo praznično razpoloženje. — Zvečer se je vršila lepa neprisiljena javna zabava na trgu. Nabrežinsko delavstvo bo gotovo tudi v tem političnem momentu na Goriškem izvršilo svojo dolžnost.

Kongres organizacije italijanskih železničarjev. Najmočnejša gospodarska organizacija italijanskih železničarjev, ki šteje okolo 66.000 članov, je imela pred kratkim v Milanu svoj redni občni zbor. Ta organizacija je bila edina, ki je v času splošne krize vztrajala na stališču revolucionarnega socializma. Najvažnejše vprašanje dnevnega reda je bilo sklepanje, če naj bi se organizacija pridružila zopet splošni konfederaciji dela, od katere se je ločila pred leti vsled nesoglasja s taktiko. Organizacija sloni na podlagi neposrednega razrednega boja in revolucionarnega socializma; obsoja zato reformistične tendence voditeljev splošne konfederacije. Razpravljalo se je pridružitev konfederacij le za omogočiti zjedinjenje delavske moči; bo naloga resnično socialističnih organizacij, ki se bodo pridružile skupni zvezi, da vplivajo v revolucionarnem smislu na vodstvo konfederacije. Rezultat razprave je bil, da se je večina članov izrekla za autonomijo sindikata železničarjev in odklonila predlagano pridružitev konfederacij dela, dokler bode vodstvo zasledovalo reformistične tendence. Le krajevne skupine morajo, da izkažejo svojo razredno solidarnost, se pridružiti lokalnim federacijam. (Camere del Lavoro) četudi te zasledujejo smotre vodstva konfederacije dela. Kjer je dvoje lokalnih delavskih federacij in sicer ena reformistična in druga revolucionarna, je naloga sekcije organizacije železničarjev odločati, katri federacij ima autonomna krajevna skupina pripadati. — Kongres je nadalje sklenil potom posebnega odbora nadaljevati pričeto akcijo v svrho enotne združitve vseh obstoječih železničarskih socialističnih organizacij v Italiji. (Teh je nič manj kot pet.) Kongres je odklonil ustanovitev pomožnih blagajn z utemeljitvijo, da je železničarski sindikat organizacija razrednega boja, ki ima le v sedanjosti podpirati člane, temveč, ki ima stremiti po uresničenju socialističnih principov. Sklenilo se je, da ima strokovno glasilo izhajati tedensko s posebnim tehničnim in higieničnim vestnikom. Ostali sklepi kongresa določajo razmerje organizacije z vlado in zlasti z generalnim ravnateljstvom državnih železnic ter način izvedbe zahtev z ozirom na veljavne zakone. Končno se je izvolilo delegate na mednarodni kongres transportnih delavcev, ki se vrši tekom tega leta v Londonu.

•

Avstroogrsko prebivalstvo po stanovih. Zadnje ljudsko štetje dokazuje, da v austro-ogrski monarhiji še vedno prevladuje kmečki stan; dve petini vsega prebivalstva se preživlja s kmetijstvom in gozdarstvom. V poljedelstvu, vrtnarstvu, ribarstvu in gozdarstvu je zaposlenih 30.100.000 oseb v industriji pa 8.410.000; dalje v trgovini, prometu in zavarovalništvu 3.316.00, v rudarstvu in fužinarstvu 742.500, stavbeni obrti 940.000 in v domačem gospodarstvu 1.138.500 oseb. Uradnikov, učiteljev, duhovnikov in umirovljencev je 3.060.000, brez poklica 1.249.000 oseb.

ZAPISNIK

IZVANREDNE KONVENCIJE

Slovanske Delavske Podporne Zveze v Cleveland, Ohio.

III. SEJA.

Predsednik otvori sejo točno ob 7. uri zjutraj, 6. maja, 1913. Čitanje uradnikov in delegatov. Navzoči so vsi izvzemši br. Kakerja. — Čitanje zapisnika II. seje. Zapisnik se na podpiran predlog po br. Zupančiču sprejme. — Stavljen predlog, da naj bi se ne pisalo v zapisnik imen predlagateljev. Sprejeto.

Predlog, da se čitajo častitke 10 minut pred zaključkom seje. Sprejeto. — Voli se vratarja, za koje mesto sta imenovana Pavlovčič in Grbec. Izvoljen z večino Grbec.

Vprašanje: Ali je dovoljen članom vstop v dvorano? Na vprašanje se predlaga, da naj se dovoli članom vstop, toda ne da bi govorili. Ako pa ima kak član kaj važnega poročati, ali da ima kako prošnjo ali pritožbo, tedaj naj se mu dovoli govor. Po daljši debati se predlog sprejme.

Predlog, da se voli drugega konvenčnega predsednika. Na ta predlog da izjavo, predsednik, da rad odstopi od svojega mesta ter da bratu Želetu prepusti predsedništvo. Žele se odpove. Predlog podpiran in sprejet. — Predlog, da se voli tajno kandidate in predsednika. Protipredlog, da se voli predsednika na listke tajno, kandidate pa se imenuje javno. Sprejet proti predlog. Imenovani kandidati: Povše, Goršek, Zorko, Justin, Pavlovčič. Justin in Pavlovčič se odpovesta kandidaturi. — Porotni odbor poroča, da je Povše na zatožni klopi, torej kot tak ne more biti predsednik. Dalje imenovana Zupančič in Penko.

Izid volitve: Kandidati dobijo glasov: Zorko 22, Goršek 15, Penko 8, Zupančič 3, neveljavnih 6. Na ožjo volitev dobi br. Zorko 29, Goršek 20 glasov. Izvoljen brat Zorko, koji prevzame takoj svoje mesto.

Sprejme se predlog, da se dajo predlogi takoj na glasovanje. Predlog, da se preide na dnevni red podpirano in sprejeto. Predlog, da se reši zadeva člana Kovačiča. Proti predlog, da naj se počaka dnevnega reda pritožb. Sprejet predlog, da se zasliši Kovačiča z večino. Kovačič dobi besedo. Pojasnjuje približno isto kot je čital Zabrič iz pisma in pojasnil Svoboda. Vidrih vpraša ali je on Kovačič kot predsednik dr. podpisal zapisnik iste seje na koji je bil izvoljen Cenc delegatom? Kovačič potrdi, da je podpisal zapisnik. Po končanem Kovačičevem govoru in krajši debati se stavi predlog, da se Cence potrdi delegatom, ker je bil pravilno izvoljen. Podpirano in sprejeto.

Na dnevnem redu so računi. Predlog, da se dobi državnega izvedenca ter da se mu dado z njim trije delegati za tolmačenje. Predlog sprejet.

Predlog, da kdor bode imel krivdo, bode plačal pregledovalca. Podpirano in sprejeto. Dalje predlog, ako so bile knjige v redu in da je bilo dovolj denarja v blagajni pred pregledovanjem, plača državnega pregledovalca Zveza. Ako pa je denar naložen po pregledu nadzornega odbora, tedaj plača krivec. Predlog podpiran in sprejet. Dalje predlog, ako so knjige v redu in da ni denarja v blagajni, tedaj plača strokovnjaka dotičnik kdor je kriv. Podpirano in sprejeto.

Pajk pojasnjuje, da je prevzel blagajno v navzočnisti prejšnjega odbora, ter da se strinja z tedajšnjo blagajno. Tajnik čita račun z lastnoročnim podpisom blagajnika Pajka. Preostanek dne 1. septembra 1911 $3,288.68.

Sprejet predlog, da se čitajo računi in sicer, naj čita I. nadzornik, gl. tajnik in blagajnik.

Sledi 30 minut odmora.

Nadaljevanje po odmoru

Zapisnikar Bavdek poroča, je bil v tiskarni in da je oddal dosedaj zgotovljen zapisnik v tisk. Dale vprašuje kako naj bodejo častitke tiskane. Predlog, da se pismene častitke tiskajo samo od kje je častitka in kdo jo je pisal. Protipredlog, da se cela vsebina tiska. Sprejet z večino predlog.

Debata glede računov. Po daljši debati se sklene, da se dobi državno zaprisečenega strokovnjaka v računstvu.

Predlagano, da se mora gl. odbor podvreči istemu kar bode državno zaprisežen izvedenec računstva pronašel v knjigah. Predlog sprejet. Sprejme se, da se mora gl. odbor kakor tudi vsaki član Zveze podvreči sklepom konvencije. Sprejme se predlog, da se da tri delegate državnemu pregledovalcu v pomoč. Predlaga se, da naj se sami delegati naznanijo, kateri hoče iti na težko delo. Protipredlog, da se pregledovalce imenuje. Sprejet proti predlog.

Naznani se br. Povše z povdarkom, da s tem ne išče nikake časti, storiti hoče delo edino v korist Zveze. V istem smislu se naznanita Iv. Prostor in Jos. Cecin. Stavljen predlog, da jih delegacija sprejme, podpirano. Predlog, da se takoj popoldna prične s pregledovanjem, ako bode državni izvedenec na razpolago. Imenuje se br. Želeta, da on poizve za dr. izvedenca in podrobnosti kédaj bi lahko prišel pregledovati knjige itd.

Poročilo gl. odbora.

Predsednik: Namen moj je bil vedno delati v korist in procvit S. D. P. Z. pri kojej sem imel poverjeno mesto predsedništva, od vstanovitve Zveze do danes. Bil sem vedno na stališču, da se da vsakemu svoje pravice. Priporočam

vam slogo, delujte nepristransko na korist S. D. P. Z. in obenem razmotrivajte in delujte za združitev organizacij.

Podpredsednik: Med časom mojega uradovanja ni bilo posebnosti, da bi jih imel za poročati, deloval sem vedno v korist Zveze po mojih močeh.

Tajnik: Prevzel sem delo v uradu Zveze le v korist iste, ker sem videl, da je mnogo zmešnjav v poslovanju. Ne bodem mnogo govoril, kajti besede ne pokažejo veliko, pač pa bodejo cenj. delegatje razvideli iz delovanja (uradovanja) od časa mojega nastopa. Poroča število članstva za časa nastopa mojega uradovanja okoli 2000, denarja 1. septembra 1911, $3,288.68, društev 44. Dalje poroča koliko smo imeli mrtvih članov, da je dve tretini članov prominulo nasilne smti, radi tega priporoča, da naj se pri sestavi pravil uvrsti točka, katera se bo nanašala glede samomorilcev.

Pomožni tajnik nima nikakih poročil. Priporoča pa, da naj se deluje složno za korist in napredek S. D. P. Z.

Blagajnik: Poroča: da se mu je vseskozi dobro godilo, nikdo ga ni pokaral ali kaj enjim navskriž prišel. Kar pa manjka denarja, da bode plačal.

Pomožni blagajnik poroča, da mu je II. konvencija izročila v varstvo denar mladoletnih otrok, kojega je naložil v sledeče hranilnice. V mestni hranilnici Ljubljanski 17,011 kron, v First National Bank v Conemaugh, Pa., $7,500.00.

I. nadzornik poroča, da je bilo njegovo delovanje zelo težavno, to pa zaradi nesporazuma med gl. odborniki. Dalje, da mu je II. nadzornik vedno pomagal pri pregledovanju knjig, ker III. nadzornik tega ni mogel radi njegove oddaljenosti. Dalje pregledal sem račune in podpisal kakor tudi II. nadzornik v javnost pa le niso prišli.

II. nadzornik poroča, da je v uradu jako lepo in strokovnjaško urejeno, glede računov se strinja z I. nadzornikom. Priporoča, da naj se posebno dobro uredijo pravila, tikajoče se nadzornega odbora, naj se mu da več moči in pravic kot jih je dosedaj imel.

III. nadzornik: Spolnoval sem svoj posel po svoji najboljši možnosti za korist Zveze. Kar se tiče računa, ko se je govorilo, da je nisem hotel podpisati ga, je sledeče: jaz ga nisem mogel podpisati, ker ga sploh videl nisem, podpisal pa sem račun v knjigah.

Br. Marinčič naznani, da je dobil sporočilo, da je br. Kaker bolan, se vzame na znanje.

Čitanje častitk. Brzojavka:

Chicago, Ill., 5-13.

Konveniji S. P. D. Z.
Cleveland, O.

Zbranim delegatom in delegatinjam na izvanredni konveniji S. D. P. Z. izrekamo naše iskrene pozdrave, želimo da delujete z duhom časa za procvit vaše organizacije in napredek proletarijata. Vaš cilj naj bode: Prebuja in svoboda slovenskih delavcev v Ameriki. Naprej, vedno naprej. Živeli! Uredništvo in upravništvo "Proletarca".

Zaključek seje ob 12. uri dopoldne.

Alojzij Bavdek, zapisnikar.
Zofi Birk, pom. zapisnikarca.
Jožef Zorko, konv. predsednik.

IV. SEJA.

Otvoritev seje ob 2. popoldan, 6. maja 1913.

Čitanje zborovalcev, navzoči so vsi izvzemši bolnega Kakerja in bratra Justina. Radi važnosti je bil Justin pozvan telefonično domov. Se vzame na znanje.

Čitanje zapisnika III. seje, predlagano in sprejeto, da se zapisnik sprejme z nekoliko popravami.

Nadaljevanje poročil.

I. porotnik: Deloval sem s svojima tovarišema vedno složno. Odgovorjal sem vedno na vsa pisma ter gledal, da smo porotniki rešili spore, vedno najbolje in toliko kolikor so nam dopuščala pojasnila.

II. porotnik: Nimam mnogo poročati, deloval sem vedno po svojih močeh v korist in za napredek Zveze. Za časa mojega uradovanja sem dobil dve pritožbi in sicer eno o zadevi ustreljenega sobrata Josipa Sila od št. 4, drugo nanašajočo se na gl. tajnika.

Tajnik poroča, da ima zelo važno zadevo od dr. št. 5. Brat Mirt je bolan na revmatizmu in ima kilo, šel bi pa rad v staro domovino dne 12. maja, da se podvrže operaciji, radi tega se obrača z prošnjo, da bi se zadeva rešila čimprej ko mogoče. Sprejet predlog, da se reši zadeva takoj. Tajnik poroča, da Mirtova prošnja ni bila pregledana po vrhovnemu zdravniku, dalje, da je v nesoglasuju v prošnji navedena starost, ker piše društvo, da je Mirt rojen leta 1864. pri tem ko piše zdravnik, da je star 53 let. Mirt je pristopil v Zvezo leta 1908.

Pajk potrjuje, da je to njegova krivda kot točasnega tajnika, ne ve pa kako se mu je vrinila pomota, da ni dal v pregled vrhovnemu zdravniku. Tajnik pojasnjuje, da je pravično povedal svojo starost, radi tega ni njegova krivda. Stavljen predlog, da je opravičen do podpore po pravilih, proti predlog da ni opravičen. Sprejet predlog. Tajnik poroča, da bode takoj poročal br. Mirtu. Odobreno.

Nadaljevanje poročil.

III. porotnik: Deloval sem skozi mojega uradovanja vedno v korist Zveze v kolikor se mi dopuščale sredstva in moje moči. Cenjenim delegatom in uradnikom priporočam najlepšo slogo v korist Zveze.

Poročilo delegatov.

Društ. št. 1. Del. Jakob Brenčič, Conemaugh, Pa. Poroča, da šteje društvo št. 1 okoli 100 članov in da vlada med člani najlepša sloga. Društvo želi združenje vseh slovenskih Jednot in Zvez. Asesment, podpora in usmrtnina ostane naj pri starem.

Društ. št. 2. Del. Mih. Cenc, Johnstown, Pa. Poroča, da je društvo na dobri podlagi. Društvo želi, da naj bi se vršila konvencija vsaka tri leta. Ako naraste Zvezina blagajna na $30,000 naj se asesment zniža na $1.00. Bolnik naj bo deležen podpore od tistega dne, ko se javi bolnega pri zdravniku, in tudi tisti dan, ko se javi zdravega. Bolniška podpora naj bi se izplačevala na rednih sejah in sicer v denarju. Bolniško podporo naj v 48. urah po prejemu nakaznic odpošlje gl. urad na krajevna društva. Nagrobni venec po umrlem članu ali članic naj se kupi za $10.00 iz Zvezine blagajne.

Društ. št. 3. Del. Fr. Pavloščič, Conemaugh, Pa. Društvo priporoča zjedinjenje vseh naprednih podpornih organizacij. Dalje priporoča unijski list Proletarec za uradno glasilo.

Društ. št. 4. Del. Ant. Gerber, Lloydell, Pa. Poroča o ustreljenemu br. Jos. Sila, kojega zadeva pride na pritožbe. Priporoča združenje vseh naprednih organizacij. Zvezino glasilo naj postane list Proletarec.

Društ. št. 5. pooblastilo gl. tajniku Siterju. Društvo želi, da bi se povečalo podporo za telesne poškodbe. Podpora naj ostane po $7.00 na teden. Podpora naj bi se izplačevala iz društvene blagajne.

Društ. št. 6. Del. St. Zabrič, Garett, Pa. Društvo se zgraža nad vodstvom gl. odbora. Želi da se voli odbor, ki naj bi imel nalogo pogojati se za združitev organizacij. Konvencija naj se vrši vsake tri leta. Glasilo naj postane Proletarec.

Društ. št. 7. Del. Fr. Zurman, Claridge, Pa. Poroča, da želi društvo naj bi se ustanovil poškodninski sklad v slučaju, da ostane S. D. P. Z. sama zase kot je sedaj. Želi pojasnila glede pisma, ki ga je pisal gl. tajnik društvu, da mu ni plačalo asesmenta.

Društ. št. 8. Pooblastilo odb. Mihaelu Krivcu. Poroča, da želi društvo št. 8, naj bi se plačala bolniška podpora že v 4 dneh in ne v 6. kot je sedaj. Pravila naj se izboljšajo. Asesment in usmrtnina naj ostane kot je sedaj. Glede ženskega oddelka naj ostane kot je do sedaj, samo da dobi po porodu v 20. dneh podporo in ne v 30. Razredi kot so do sedaj. Bolnik naj se javi tako, da pride v glavni urad listina v 18. dneh. Ako je mož Slovenec in ima ženo druge narodnosti naj jo Zveza sprejme.

Društ. št. 9. Del. M. Klinar, Johnstown, Pa. Društvo želi, da naj postane list Proletarec uradno glasilo Zveze.

Društ. št. 10. Del. Iv. Blažina, Newcomer, Pa. Združenje Jednot in Zvez. Glasilo naj postane list Proletarec. Zboljšanje pravil.

Društ. št. 11. Del. Alojzij Sterle, Dunlo, Pa. Združitev podpornih organizacij. Denar naložiti v državne banke. Kdor je zakrivil izvanredno konvencijo, naj se ga izobči.

Društ. št. 13. Delegat Anton Verhovšek, Hostetter, Pa. Asesment za otročji oddelek naj se zviša na 20c. Usmrtnina za otroke naj bo $100.00 Asesment in podpora ostane kot je. Glasilo svoje, če ne pa list Proletarec.

Društ. št. 14. Del. Anton Korbar, Edenborn, Pa. Zjedinjenje naprednih organizacij. Želi, naj bi postal list Proletarec kot glasilo.

Društ. št. 16. Delegat Ivan Krašovec, Buxton, Iowa. Društvo želi, naj se kaznuje in izobči tistega, ki je kriv izvanredne konvencije, Glasilo na ostane Glas Naroda. Zveza naj bode na starem stališču.

Čitanje častitk.

Gilbert, Minn., May 6.

W. Sitar, 6006 St. Clair ave.,
Cleveland, Ohio.

Balkanci zmagujejo! Združenje bodi vam geslo! Matija Pogorelc, na potovanju.

Pittsburg, Pa., May 6.

Convention S. D. P. Z.
Cleveland, Ohio.

Združeni sobratje V procvit naroda in Zveze naj se združijo vaše moči, in sad bo tisočeren. Naj živi Zveza v stoletja. V duhu smo z vami. Uredništvo Edinost.

Pismena častitka od dr. Delavec št. 51 S. D. P. Z. Primož Kogoj, tajnik. John Svete, blagajnik.

Pismena častitka dr. Sokol št. 39 S. D. P. Z. Jožef Dernač, tajnik.

Pismena častitka Slovenske Dobrodelne Zveze. John Gornik, gl. predsednik.

Zaključek seje ob 5. uri 10 minut popoldan.

Alojzij Bavdek, zapisnikar.
Zofi Birk, pom. zapisnikarca.
Jožef Zorko, konvenč. predsed.

Dodatek. V zapisniku III. seje se je vrinila zapisnikarju pomota. Glasiti se mora pravilno. V mestni hranilnici Ljubljanski 1711 kron, v First National Bank v Conemaugh, Pa., $750.

V. SEJA.

Otvoritev seje ob 7. uri zjutraj, 7. maja 1913.

Čitanje zborovalcev navzoči so vsi izvzemši Kakerja in Justina.

Čitanje zapisnika, koji se po krajši debate sprejme. Nadaljevanje poročil.

Št. 19. Del. mora paziti na konvenciji, da se bode vse vršilo v redu. Glasilo naj postane Proletarec.

Društ. št. 21. Del. Ivan Goršek, West Mineral, Kans. Obsoja gl. odbor, ki tako neredno posluje. Želi, da se vsacega krivega odstrani iz naše S. D. P. Z. Glasilo naj postane delavski list Proletarec. Želi, da pridejo v prihodnji glavni odbor možje, ki bodejo delali v korist S. D. P. Zveze in trpečega proletarijata.

Društ. št. 22. Del. Al. Gregorič, Peru, Ill. Priporoča zjedinjenje vseh naprednih organizacij. Glavnega odbornika naj se vsacega voli iz druzega mesta. Prihodnja konvencija naj bi se vršila v La Salle, Ill. Priporoča tudi izboljšanje pravil.

Društ. št. 23. Del. Jos. Gorc, Thomas, W. Va. Društvo je za združenje naprednih organizacij. Izboljšanje pravil. Morebitni finančni primankljaja naj pokrije kdor je kriv in sicer z obrestmi vred.

Društ. št. 25. Del. V. Jugovič, Rock Springs, Wyo. Društvo napreduje dobro. Želi unijski list, Strinja se z vsem, kar bo naredila konvencija. Glasilo unijski list.

Društ. št. 26. Del. Iv. Prostor, Export, Pa. Društvo se popolnoma strinja s sklepom konvencije.

Društ. št. 27. Del. Fran. Homan, Diamondville, Wyo. Prihodnja konvencija naj bi se vršila čez tri leta in sicer v Kansas City, ali v Omaha, Neb., ali St. Louis. Smrtnina prvega oddelka naj bi znašala $500.00 in $100 pogrebnih stroškov. Potni list naj se delajo na 3 ali 6 mesecev.

Društ. št. 28. Pooblastilo gl. tajniku W. Sitarju. Društvo se strinja z vsem, kar bo konvencija sklenila. Je zadovoljno z upravo.

Društ. št. 29. Del. J. Bizjak, Meadow Lands, Pa. Uradno glasilo naj bode list Proletarec. Da se stari odbor popolnoma odslovi iz gl. urada. Društvo je za združitev vseh svobodomiselnih organizacij. Želi, da se drži gl. tajnika in gl. blagajnika pod varščino toliko časa, dokler ne pride vse v red. Za slučaj operacije kakega člana naj bi se iz Zvezine blagajne plačala svota $50.00.

Društ. št. 30. Del. I. Pečnik, Mulberry, Kans. Želi, da bi se temeljito preiskalo, zakaj da se vrši izvanredna konvencija. Priporoča združitev vseh naprednih in svobodomiselnih organizacij. Glasilo naj postane delavski list Proletarec. Omenja še, da društvo lepo napreduje.

Društ. št. 34. Delegat Fr. Kastelic, Yukon, Pa. Poroča, da dr. št. 34 lepo napreduje. V glavni odbor naj se voli delavske može. Asesment naj se ne poviša. Podpora in usmrtnina naj ostane pri starem. Društvo se ne strinja z združenjem organizacij. Glasilo naj bi bil unijski list Proletarec. Izboljšanje pravil.

Društ. št. 35. Del. Fr. Justin, Lorain, O. Društvo želi, da ostane pri tem kot je sedaj v pravilih.

Društ. št. 36. Del. Jakob Rupert, So. Fork, Pa. Pri društvu št. 36 vlada lepa sloga. Glasilo naj postane kak unijski list. Kdor je zakrivil prepir pri S. D. P. Z. naj se po pravilih kaznuje.

Društ. št. 38. Del. Fr. Guna, Bridgeport, O. Poroča, da želi društvo natančen pregled Zvezinih računov. Sejni zapisnik konvencije naj se da sproti tiskati v najbližjo tiskarno. Predsednik in blagajnik morata stroške povrniti, ki sta jih vzela za pregled zvezinih knjig. Omenjeninma naj se ne da nobenega mesta ne pri glavnem odboru, in ne pri društvu. Za tretji in otročji oddelek naj se mesečnina zniža. Nadzornemu odboru naj se da več pravice. Natančno naj spolnuje svoje dolžnosti nepristransko. Od časa do časa naj pregleduje vse Zvezino premoženje. Društva naj pošljejo tudi svoje trimesečne račune. Enega gl. tajniku, enega gl. blagajniku, enega pa predsedniku nadzornega odbora. Združenje vseh Zvez in Jednot. Naj bi se naredilo dva razreda. I. razred naj bi bil $1.00 dnevno skozi celo leto bolniške podpore, in $500.00 usmrtnine. II. razred naj bi bila ista podpora in usmrtnina $1000.00. Poroča glede zadeve dr. št. 36, s št. 48 iz Aurora, Ill. Zvezino glasilo naj postane Proletarec. Glas Naroda naj se absolutno zavrže. Vsa krajevna društva naj prejmejo po en izstis Zvezinega glasila, ki naj se plača iz Zvezine blagajne. Vse Zvezine 4. mesečne račune ter celotne račune naj pregleda javni notar. Natančen pregled varščin vsacega gl. odbornika vsako leto. Naj bi se Zveza zavzela za Slovensko Zavetišče.

Društ. št. 39. Del. Iv. Rebolj, Glencoe, O. Društvo št. 39 želi združitev vseh naprednih Jednot in Zvez. Zvezino Glasilo naj postane delavski list Proletarec. Do združenja.

Društ. št. 40. Del. Jos. Zorko, West Newto, Pa. Zvezino glasilo naj postane list Proletarec. Društvo želi združitev Jednot in Zvez. Nadalje želi, da se predrugačijo potni in prestopni listi. Glede bolniške podpore in smrtnine se strinja s sedanjimi pravili. Konvencija naj se vrši vsaka štiri leta.

Društ. št. 41. Del. Jos. Marinčič in Aug. Strajnar, Cleveland, O. Aug. Strajnar poroča, da šteje društvo št. 41. preko 100 članov, pri kojih vlada lepa sloga. Društvo želi združenje vseh naprednih podpornih organizacij. Zvezino glasilo naj postane list Proletarec.

Društ. št. 42. Del. Jos. Mencin, Oglesby, Ill. Priporoča strogo nadzorstvo v glavnem odboru. Združenje vseh naprednih organizacij. Prestopni listi naj se dajejo le s certifikatom prestoplega člana. V otročjem oddelku od 1—16. leta naj bode usmrtnina $750.00 za 15c mesečno. Glasilo naj postane delavski list Proletarec.

Društ. št. 44. Pooblastilo članu št. 38. F. Guna.

Da se izvoli celi novi glavni odbor, da bode enkrat konec večnega prepira v glavnem odboru. Zvezino glasilo naj postane Glas Svobode. Naj se Zveza zavzame za Slovensko Zavetišče. Da bi se S. D. J. Z. priklopila S. S. P. Z. v Chicagi, Ill. Glavni stan naj bode v Chicagi, Ill.

Društ. št. 45. Del. Mat. Gabrenja, Johnstown, Pa. Društvo je sklenilo, da ne pošlje nobenega asesmenta na gl. blagajnika za mesec april 1913, ker se vrši v glavnem odboru neki nered. Društvo želi, da gl. tajnik in blagajnik morata povrniti dnevnice, ako sta si jih v resnici računala v pregled knjig. Društvo želi tudi, da se list, ki ne priporoča delavstvu druzega kot narodnjaštvo, ne sprejme več za glasilo. Dalje želi, da se naša Zveza pridruži S. N. P. J. Sploh pa je želja društva, da se čim preje centralizira vse zavedno delavstvo v eno samo organizacijo.

Društ. št. 49. Del. Frančiška Penko, Cleveland, O. V Zvezo naj se sprejemajo članice, ki so v drugem stanu več kot trimesece. Glasilo unijski list. Popolno zaupnico delegatinji.

Društ. št. 50. Del. Alojzij Karlinger, Girard, Kans. Društvo da svojemu delegatu polno zaupnico na konvencijo. Želi združenje vseh naprednih Jednot in Zvez. Zvezino glasilo naj postane delavski list Proletarec. Br. delegat poroča o zadevi umrlega člana John Švajcerja, ki pride še-le pri pritožbah na vrsto.

Društ. 51. Del. Jos. Žele, Cleveland, O. Društvo je v najlepšem redu. Upa, da bo po konveniji še bolje. Društvo priporoča zjedinjenje vseh naprednih Jednot in Zvez. II. oddelek naj bi se izboljšal. Otročji oddelek naj ostane kot je sedaj.

Društ. št. 53. Delegat And. Franetič, Pikens, W. Va. Se popolnoma strinja z izidom konvencije. Priporoča združitev vseh naprednih organizacij. Glasilo naj postane Proletarec.

Društ. št. 54. Delegat Jernej Hočevar, Rockwood, Pa. Želi, da bi se volilo v glavni odbor le take može, ki bodo delovali v prid naše S. D. P. Z. Naj se ne voli v glavni odbor tacih mož, ki so povzročili prepir pri S. D. P. Z. Glasilo naj postane list Proletarec. Da se pravila izboljšajo. Priporoča zjedinjenje vseh Jednot in Zvez. Društvo šteje 17 članov.

Društ. št. 55. Del. And. Jereb, Crab Tree, Pa. Društvo želi, da konvencija reši vse sedanje nerednosti pri gl. odboru. Poroča dalje, da je bilo društvo suspendirano za 2 meseca, čeravno je pravočasno poslalo asesment na Zvezo. Društvo se strinja s sedanjo bolniško podporo in usmrtnino. Društvo priporoča izboljšanje sedanjih pravil. V glavni odbor naj se voli le delavce, in ne trgovce, kajti kot taki ne morejo redno spolnovati svojih dolžnosti. Priporoča delegatom slogo in delovanje v prid naše S. D. P. Z. Glasilo naj postane list Proletarec.

Društ. št. 56. Del. Nikolaj Povše, Pittsburg, Pa. Društvo želi, naj se volijo v glavni urad dobri, pošteni, nepristranski možje. Dalje želi, naj se tiskovine le tedaj naroče, kadar to nadzorni odbor odobri.

Društ. št. 57. Pooblastilo J. Marinčiču. Društvo želi, da naj kdor je kriv morebitnega primankljaja, da ga tudi povrne. Nadalje želi, da se izobčijo vsi izkoriščevalci Zveze in zagovorniki istih. Priporoča združitev vseh naprednih podpornih organizacij. Dalje priporoča, naj se volijo v gl. odbor taki možje, ki bodo delovali v procvit S. D. P. Z. Glasilo Glas Naroda, naj se absolutno zavrže. Glasilo naj postane unijski list Proletarec.

Društ. št. 59. Del. Leo. Bregar, Maynard, O. Društvo zahteva, da se tacega uradnika, ki je kriv primankljaja računov strogo kaznuje, ter nadomesti njegov prostor z poštenim možem. Želi, da bi član, ki je bolan 3 dni, da bi se mu nakazala bolniška podpora. Dalje, da bi krajevni tajniki S. D. P. Z. imeli oziroma dobivali brezplačno glasilo. Glasilo pa naj ima S. D. P. Z. če je mogoče sama svoje, če ne pa Glas Svobode. Združitev naprednih organizacij. Bolniško podporo naj izplačuje krajevno društvo samo.

Društ. št. 60. Pooblastilo A. Pintar. Med člani društva št. 60. vlada lepa sloga. Voli naj se konvenčni predsednik. Morebitni primanjkljaj naj plača, kedor je zakrivil. Asesment, bolniška podpora in usmrtnina naj ostane kot je sedaj. V glavni odbor naj se volijo nepristranski možje in da niso trgovci. Pravila naj se boljšajo.

Društ. št. 61. Del. Fr. Tomažič, Tolleston, Ind. Društvo šteje 25 članov in članic v kojih vlada bratska sloga. S pravili se društvo popolnoma strinja, le da bi se napravila dva razreda in sicer, da bi se vsak lahko zavaroval za $500.00 ali $1000.00 ter podvojeno bolniško podporo. Priporoča združitev naprednih organizacij. Konvencija naj bi se vršila vsake 4 leta. Za glasilo si želi Glas. Svobode. Najbolj pa priporoča društvo, da se kaznuje ter popolnoma odstrani izkoriščevalce Zvezine blagajne.

Društ. št. 62. Del. Zofka Birk, Cleveland, O. Društvo šteje 35 članic. Napreduje dobro. Želi, da se celotna podpora ne izplačuje pač pa pol leta cela, t. j. $1.00 na dan, pol leta polovična. Želi, da se noseče ženske ne sprejemajo v društvo, ker mora Zveza prehitro plačevati porodniške nagrade. Želi naj se pravila izboljšajo, ker so jako pomanjkljiva. Za konvenčni čas naj se voli dobrega predsednika, ki naj vodi konvencijo strogo po redu. Za glasilo si želi Clevelandsko Ameriko.

Društ. št. 63. se strinja s sklepi konvencije.

Društ. št. 64. Del. Ivan Kaker, Milwaukee, Wis. Se strinja z vsem, kar bo konvencija sklenila.

Društ. št. 65. Del. Jos. Žuraj, New Alexandria, Pa. Društvo se strinja s pravili. Glasilo naj postane kak delavski list. Priporoča združitev organizacij.

Društ. št. 66 se strinja s sklepom konvencije.

Društ. št. 68. Del. Iv. Šmalc, Clinton, Ind. Priporoča delavski list Proletarec. Asesment in bolniška podpora naj ostane kot je, le da se plača bolnikom nakaže po 4 dneh, ko se je bolnega javil. Ne strinja se, da bi moral biti vsak član naročnik Glasila. Vsi sedanji gl. odborniki, naj se odstranijo.

Društ. št. 69. Del. Jos. Bevc, Pittsburgh, Pa. Društvo želi, da bi se prihodnja konvencija vršila v Pittsburgh, Pa. Združitev podpornih organizacij. Asesment naj se poviša. V gl. odbor naj se volijo dobri možje.

Društ. št. 70. Pooblastilo gl. tajniku W. Sitarju. Društvo se strinja s sklepom konvencije.

Društ. št. 72. Pooblastilo gl. blagajniku Ivanu Pajku. Poroča, da je pri omenjeni številki društva veliko Poljakov in Slovakov, ki ne znajo slovenskega jezika čitati. Zato pravi, da bi se dala nova pravila tiskati tudi v poljskem jeziku.

Društ. št. 74. Pooblastilo J. Marinčiču, Cleveland, O. Priporoča mir v glavnem uradu in zahteva za glasilo Glas Naroda. Dalje želi, da se novo pristopila društva, ter Zvezini računi točno oglašajo v glasilu. Priporoča, da naj se pri glavnem odboru urejuje točneje in pravilneje. Poroča tudi, da ni poslalo zvišanega asesmenta za mesec april za pokritje stroškov konvencije, temveč le $1.25 kot po navadi. Ako bo treba plačati še ostalih 25c smo pripravljeni poravnati vse.

Dnevni red pritožbe.

Predsednik nima nič pritožb.

Podpredsednik nič.

Tajnik pritožuje, da predsednik ni spolnoval pravil, ker ni upošteval točko, ki govori, da mora predsednik nadzorovati zvezino premoženje.

Stavljen je predlog, da se vsaka točka takoj reši in da pri sporih med gl. odborom nimajo pravice glasovati gl. odborniki. Podpirano in sprejeto.

Dalje se tajnik pritožuje, da je zahteval državnega pregledovalca knjig, bila pa sta proti temu gl. predsednik in blagajnik. — Predsednik pojasnjuje, da stranke niso priznale računov in se niso hoteli zjediniti, da bi se delovalo složno v gl. uradu radi tega sem protestiral proti državnemu pregledovalcu, v svesti, da bode na konveniji lepša sloga in da se bode dalo na konvenciji stvar spraviti v red.

Dalje pritožba Sitarja: Nadzorni odbor je odkril primankljaj v blagajni ni pa istega objavil v javnost.

Predsednik nadzornega odbora poroča na to, da ni bil raditega razglašen primankljaj, ker si je vzel nadzorni odbor v nalogo zadevo spraviti v red. Ko pa je videl nadz. odbor, da ni mogoče rešiti brez konvencije, je predsednik nadz. odbora predlagal konvencijo.

Tajnik poroča dalje, da je gl. predsednik dobil plačo eno dnevnico $3.50 za zamujeni čas, kojega je zamudil pri pregledovanju knjig letne revizije, zajedno z nadzorniki.

Predsednik pojasnjuje, da to ni bila njegova dolžnost, da bi moral on pomagati nadzornemu odboru pregledovati knjige, pač pa je bila dolžnost tajnika in blagajnika.

Predsednik nadzornega odbora poroča, da je on poklical gl. predsednika v urad, ker ga je rabil za v pomoč.

Sledi 30 minut odmora.

Nadaljevanje po odmoru . . .

Predlog, da naj delegatje nikar preveč ne posazajo med debate, koje se ne tičejo osobe, pač pa da naj vsak delegat prosi pojasnila o zadevi. Podpirano in sprejeto.

Debatira se nadalje o pritožbi gl. tajnika proti predsedniku. — Blagajnik poroča, da knjige dokazujejo, da je dobil M. Rovanšek $3.50 za pregledavanje knjig dne 2. januarja 1912. Debatira se o dnevnici ki jo je dobil gl. predsednik za pregled knjig. Po končani debati je stavljen predlog, da naj se glasuje, li je opravičeno dobil predsednik dotične $3.50 ali ne. Sprejeto. Stavljen predlog, da ni bil opravičen do plače $3.50. Proti predlog, da je bil opravičen. Sprejet protipredlog.

Naznanilo da je prišel drž. strokovnjak računstva, ter da želi pregledovati knjige v njegovem uradu. Po kratki debati se sklene, da se morajo pregledovati knjige v bližini zborovanja. Strokovnjak predloži račun v kojem zahteva dnevno plačo na 8 ur $15.00 in za poročilo celotnega računa $25.00.

Prostor za pregledovanje knjig daje sobrat Kogoj na razpolago svojo malo dvorano.

Ker se je odstranil tajnik in blagajnik radi računov, da pomagata izvedencu, se stavi predlog, da naj se vzame v rešitev prva točka o združenju. Proti predlog, da se nadaljuje z pritožbami. Z večino sprejet predlog. — Predlog se stavi za združitev naprednih organizacij. Predlog sprejet z 53 glasovi. 2 glasujeta proti združitvi. Poročevalec lista Proletarec prosi za besedo. Zbornica mu dovoli govor. G. Podboj član S. N. P. J. očrta v kratkem pomen o združitvi. Pojasnuje da bode imela S. N. P. J. v mesecu januariju l. 1914. zborovanje za združitev. Dalje priporoča naj blagovoli tudi S. D. P. Z. poslati svoje zastopnike na sestanek. V istem smislu čita gl. tajnik pismo od gl. taj. S. N. P. J. Bavdek sporoča, da v Dunlo, Pa., je bil sklican shod na kojem so bila zastopana društvo "Zarja Svobode" št. 11. S. D. P. Z., dr. št. 70 S. S. P. Z., dr. št. 174 "Vrtni Raj" S. N. P. J. Namen shoda je bil razmotrivanje o združitvi naprednih organizacij. Po več debatah, so se člani vseh treh dr. enoglasno izrekli za združitev. Govori o združitvi se z odobravanjem vzamejo naznanje.

Čitanje častitk.

Pismena častitka od dr. št. 7. S. D. P. Z. Za društvo Matija Regina, tajnik.

Pismena častitka dr. "Josip Jurčič" v Pittsburg, Pa.

Visokocenjeni delegati
S. D. P. Zveze, Cleveland, O.

O, slovenski rod! Delegatov slavnih
Mož-četa na konveniji zbranih
Mož poštenih, mož požrtvovalnih,
Za napredek in prosveto vnetih.
Odposlanci društev Zveze Delavske
Gradite uma širni pot prosvete!
Materi Zvezi uravnajte častno pot,
Da se geslo njeno čuje vsepovsod.
Pomagaj bratu brat v nadlogi.
Otiraj revežen solze v bratski slogi!
Rešuj jetnike modernega jetništva!
Pokopuj žrtve oskosrčnega trinoštva!
Oskrbuj, tožne vdove v vsakdanji bedi!
Zgojuj, otroke; pomagaj jim k vedi!
Zato v dejanjih modrih dokažite,
Da za Zvezo-članov blagor le gojite
Vse misli, dejstva in želje!
In čez to pošasti Vas zavira,
Če se zemlja trese in podira;
Slavil slovenski Vas bo rod —
Odrešenik Vas človeških zmot!
Zato pozdrav Vam silni — —
Živeli, poslanci slovanski, — potomci
Balkanski!

Slovensko gledališko društvo "Josip Jurčič" v Pittsburg, Pa. 6. maja 1913. Anton Mišica, predsednik, Jožef Krotec, tajnik, Math Malich, blagajnik, Jakob Hočevar, regiseur.

Zaključek seje ob 12. uri dopoldne.

Alojzij Bavdek, zapisnikar.
Zofi Birk, pom. zapisnikarca.
Jožef Zorko, konvenč. predsed.

VI. SEJA.

Otvoritev ob 2. uri popoldne, 7. maja 1913.

Čitanje odborникov in delegatov, navzoči vsi.

Lovrenc Sajn prosi radi nujne zadeve, da bi se ga oprostilo za današnjo sejo. Predlog, da se ga oprosti, sprejet. Br. Justin se opraviči, ker je bil odsoten 2 seji. Se vzame na znanje.

Čitanje zapisnika V. seje koji se na podpiran predlog sprejme z malimi popravki. — Nadalje se debatira o združitvi organizacij. Navodilo, kako naj bi se vršila združitev. Predlog, da se navodilo sestavi, podpirano in sprejeto.

Navodilo se glasi, I. Organizacija naj se združi z drugimi. Med sestavo navodil med prvo in 2. točko se udeleži seje sobrat Fr. Černe. Br. Černetu se da beseda. V govoru povdarja, da so delegati storili eno največjo korist slovenskemu narodu, ker so odobrili združitev naprednih organizacij. Dalje, da bi bilo velikega pomena združitev in mnogo prihranjenih stroškov. Navaja še razne druge koristi. Na koncu govora se zahvali za naklonjenost. Predsednik konvencije se za govor zahvali sobratu Černetu z primernim pozdravom.

Točka 2. S. D. P. Z. izvoli 4 zastopnike, koje pošlje na sestanek S. N. P. J. z drugimi organizacijami, dne 14. januarija 1914 v Chicago, Ill. Zastopnike se voli na konveniji S. D. P. Z.

Dalje se pozivlja S. S. P. Z., da tudi ona na prihodnji konveniji voli zastopnike ter jih pošlje na sestanke.

Točka 3. Skupni zastopniki na sestanku naj določijo čas združitve konvencije. Dalje sestavijo jedro pravil, koja se dajo na splošno glasovanje vsem društvom vseh organizacij.

Čitanje častitk.

Pismena častitka od dr. Delavec št. 51 S. D. P. Z.

Brzojav:

Pittsburg, Pa., May 8.

Vilem Sitar,
6006 St. Clair ave.,
Cleveland, Ohio.

Najboljšega uspeha želi S. D. P. Z. pevsko društvo Prešeren, Pittsburg, Pa.

Zaključitev seje ob 5. uri popoldne.

Alojzij Bavdek, zapisnikar.
Zofi Birk, pom. zapisnikarca.
Jožef Zorko, konvenč. predsed.

Zopet eden. Robert M. Petty, bivši predsednik od Washington (N. J.) narodne banke, je obsojen na osemletno ječo v državno kaznilnico v Trenton, ker je za časa svojega predsedovanja poneveril $30.295.

Mi nismo toliko naivni, da bi vrjeli, da bode fini gospod presedel 8 let v ječi. Ako bi bil mož reven in lačen ter ukradel hleb kruha, potem bi že bil za dlje časa na varnem. Veletatove protektirajo veletatovi, zato bode tudi Petty kmalo na prostem.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

Lastnik in izdajatelj:
Jugoslovanska delavska tiskovna družba v Chicago, Ill.

Naročnina: Za Ameriko $2.00 za celo leto, 1.00 za pol leta. Za Evropo $2.50 za celo leto, $1.25 za pol leta.
Izgost po dogovoru. Pri spremembi bivališča naročnikovega naznaniti tudi STARI naslov.

PROLETARIAN

Owned and published EVERY TUESDAY by
South Slavic Workmen's Publishing Company
Chicago, Illinois.

Glasilo Slovenske organizacije Jugosl. socialistične Zveze v Ameriki.

Subscription rates: United States and Canada, $2.00 a year, $1.00 for half year. Foreign countries $2.50 a year, $1.25 for half year.
Advertising Rates on agreement.

NASLOV (ADDRESS):
"PROLETAREC"
2146 Blue Island ave. Chicago, Ill

"NAJBOLJŠI LJUDJE."

Zgodovina je najboljša učiteljica. In zgodovina starejših in novejših časov nas uči, kako so povsod in vsikdar "najboljši ljudje" — tako so se namreč nazivali — svoje dobe nasprotovali novim idejam in novim iznajdbam in kako so jih smešili.

Stari grški filozof Sokrat je moral piti strup, ker je hotel vpeljati nekatere nove ideje, ki pa niso bile "boljšim ljudem" tedanjih Grkov po volji.

Ko je Galileo Galilei oznanil svetu svoj novi nauk, da se zemlja suče okrog solnca, ne pa solnce okrog zemlje kakor so takrat za trdno verjeli, mu je nezmotljiva (!) rimska katoliška cerkev zažugala, da bo zgorel na grmadi, ako ne prekliče tega nauka. Istotako so se norčevali tudi iz Nikolaja Kopernika in mu žugali s kaznijo, ker je postavil solnce v središče našega solnčnega sistema.

Kristofu Kolumbu so "nezmotljivi modrijani rekli, da je norec, ker je trdil, da je zemlja okrogla in da je možno priti potom zapad nega morja v Indijo.

Fulton, kateri je iznašel parobrod, je bil na vso moč zasmehovan od tedanjih inženirjev. Ravnotako so "treznomisleči ljudje" napadali prvo železnico. Rekli so, da železnica se ne bo nikdar obnesla in da je protivna zdravju, življenju in lastnini.

Ko je bil predložen v Londonu načrt za sueški prekop, je lord Palmerston, ministrski predsednik Velike Britanije jezno izjavil: "To ni mogoče, se ne sme niti se ne bo nikdar zgodilo!"

Ko so Jay Gouldu pokazali prvi telefon je rekel: "Igrača za otroke bo že, toda faktor v trgovini ne bo nikdar."

Ko je More poslal svojo prvo brzojavko iz Baltimore v Washington in ko se mu je posrečilo, da je izposloval v kongresu nekaj denarne podpore od strani vlade za nadaljne poizkuse, dvignili so se proti njemu mnogi "vodilni učenjaki", češ zakaj zapravlja ljudski denar za take noroglave ideje?

"Pojdi v pekel!" je dejal milionar Vanderbilt svojemu vslužbencu Wertinghouseju in ga zapodil iz službe, ko mu je zadnji predstavil svojo novo iznajdbo zaviralnik s stisnjenim zrakom za železniške vagone.

Ko je Jenner, kateri je pripravil pot Pasteuru, Listerju in Kochu in kateri je danes poznan kot eden največjih dobrotnikov človeštva — Ko je Jenner prišel v London, da si pridobi priznanje za svoj novoiznajdeni serum za cepljenje koz, napadli so ga "vodilni" angleški zdravniki s psovkami najnižje vrste, a duhovniki so ga preklinjali s prižnic, češ da se vtika v "božje naredbe".

Simpson, škotski zdravnik, kateri je iznašel anaestetično silo kloroforma, je bil ravnotako zasmehovan od duhovništva, češ da greši zoper "božjo voljo", ker hoče olajšati ženam porodne bolečine, kajti bog je zapovedal, da mora žena trpeti za svoj "greh".

Na stotine boriteljev za odpravo zamorske sužnosti pred civilno vojno je bilo tepenih, preganjanih in vrženih v ječo. John Brown, prvak abolicionistov je bil obešen, ker je javno žigosal telesno sužnost črncev.

Prvi letalec s prvim letalnim strojem je naletel povsod na norčevanje in zasmeh. Še ni tega dve leti, kar je katoliški duhovnik v Buffalo, N. Y., izjavil, da bog je dal peruti samo ptičem ne pa ljudem, da bi letali.

In tako dalje brez konca in kraja.

Vsaka nova ideja, vsak korak k napredku in prosveti človeškega rodu ima gotovo dobo svoje nasprotnike v "najboljših ljudeh", ki navadno mislijo s preteklostjo in nimajo niti najmanjšega pogleda v bodočnost. Ti "Najboljši ljudje" danes napadajo socializem, napadajo nauk o evoluciji zemlje in človeka in smešijo nositelje teh nazorov in resnic, kakor so njih duševni prednjki stoletja nazaj napadali in smešili Kopernika, Kolumba, Newtona in ostale oznanjevalce resnice.

Danes se otroci v šoli smejejo "modrijanom" v srednjem veku, ki so pobijali resnico, da se zemlja vrti okrog solnca; smejejo se "modrim" ljudem, ki so nasprotovali železnici, brzojavu in telefonu in zgražajo se nad barbari, ki so obešali boritelje za odpravo telesne sužnosti.

Petdeset let od danes se bodo pa smejali "modrim" ljudem današnje dobe, ki smešijo socializem, resnico o razvoju človeka itd. Smejali se jim bodo in jih pomilovali kot bedake. Malokdo izmed nas bo to doživel, želeli pa bi, da bi takrat še živeli tisti nazadnjaki, ki nas danes napadajo in zasmehujejo — želeli bi, kajti potem bi morda spoznali, kako grdo se danes motijo, spoznali bi, da so bili leta 1913 najmanj petdeset let od zadaj za časom.

KJE JE NAŠA PRAVICA?

Gospodujoči razredi so vedno dajali predpisanim zakonom nekako nepremagljivo moč in nedotakljivo svetost. Nekoč so bili sploh zakoni tajni. Neizobraženo ljudstvo ni smelo premišljevati o namenih in podlagi zakonov. Zakonodajni ukrepi niso danes več nikakor skrivnost, četudi se še dandanes debele knjige državnih paragrafov širokim plastem ljudstva nerazumljive.

Toda danes vemo, kako se ustvarjajo zakoni in vemo tudi, da niso zakoni nekaj večnega in nedotakljivega. Marx nas je učil, da so zakoni ene dežele le posledica gospodarskih razmer dežele in da so tudi zakoni podvrženi razvoju proizvaje. Ako hočemo toraj prevladati zakonodajo si moramo osvojiti oblast, ki temelji na podlagi gospodarskih form. Dejanska gospodarska moč diktira zakone.

Boj delavcev po celem svetu pritrjuje temu načelu. Skupnemu cilju proletarijata, se ne bode mogel gospodujoči razred dolgo časa upirati. Morajo se izpremeniti zakoni. Proti privilegijam kapitalizma se dviga predvsem proletarijat, potem kmetje in malomeščanstvo.

Pod vplivom izpreminjajočih se gospodarskih razmer se porajajo razredi ki zahtevajo izpremembo in moderniziranje zakonov. Zakoni so podvrženi neprestani izpremembi. Ali mogočnjaki in kapitalisti, ki še vedno nemoteno gospodujejo nad državnimi oblastmi in državnim gospodarstvom so si potom temeljnih državnih zakonov utrdili in zagotovili svoje kapitalistične privilegije. Nad državnim in zveznim kongresom so postavili državni in zvezini senat, ki odklanja ali zavrača vsako moderno "kapitalizmu škodljivo reformo. Senatorji izvršujejo nekako trajno pasivno rezistenco napram sklepom zbornice.

Kapitalizem si je prilastil tudi upravna državna mesta, ki imajo zakone uveljavljati. Na sedežih kjer se delajo postave sedi sama frakarija. Mi ne moremo v "belej hiši v obeh zbornicah dobiti niti enega, na katerega bi mogli pokazati, da je razredno zaveden proletarec, in kateri zastopa interesi delavcev v Združenih državah.

Moč in državo so si kapitalisti in meščanska frakarija sami osvojili, bremena in stroške državne oblasti so pa zvalili na rame potrpežljivega ljudstva. Ogromno večino vseh davkov plačujejo kmetje in delavci. Podraženja potrebščin omogočuje državna uprava. Kapitaliziralo se je cela državo. Potom državnega aparata si ustvarja kapitalizem izvrstne kupčijske pogoje.

Zakoni so takšni, kakoršno je socialno in gospodarsko razmerje razredov. Zakon odgovorja interesom gospodujočega močnejšega razreda; Vsak novi razred, ki zagospoduje državo si ustvarja lastne zakone, ki služijo le stremljenju in privilegijam tega razreda. Le pod uplivom zunanjih močnejših faktorjev se zakoni spreminjajo v prid zagospodarjenih ljudskih slojev.

Oblast je pogoj vstvarjenju in spreminjanju novih zakonov. Politična moč proletarijata omogočuje modernejšo legislaturo. Gospodarska zavednost daje delavstvu politično moč in državni upliv. Pod uplivom novega političnega faktorja se zakoni izpreminjajo in modernizirajo. Zakon predstavlja moč razreda, ki razpolaga z državnimi inštitucijami in napravami za delavski razred, ki se neprestano in uspešno bori za gospodarsko moč in politične pravice, ki si osvoja javne inštitucije in jemlje gospodujočim privilegij, da smejo ustvarjati zakone, ki so le njim v prid in korist poglobiti — je zavest gospodarske zavednosti in naraščanje politične in industrielne moči, da se omogoči modernejšo zakonodajo, katere naloga bi v prvi vrsti morala biti, da protektira delavski razred pred ljudskim lenuh in zajedači.

Socialna politika in socialne inštitucije so plod zakonov, ki jih ustvarja razredna moč delavcev. Moč je pogoj realiziranju socialistične politike. Vstvariti in poglobiti osvobojajoče moč onih, ki so obsojeni trpeti izkoriščanje in zatiranje omogočeno po zakonih gospodujočih, je naloga organizacij in glavni cilj našega dela in boja.

SOCIALNI POMEN KONSUMNIH DRUŠTEV.

Razen izrečnih sovražnikov, sodijo tudi nekateri mlačni prijatelji konsumnozadružno gibanje povsem napačno. Če posamezni odurni reševalci srednjih stanov dolže konsumna društva, da hočejo uničiti branjevstvo, lahko rečemo, da je taka trditev nedokazana. Mnogo težje pa je često odstraniti krive nazore o konsumnem gibanju pri tistih, ki sicer trdijo, da so prijatelji zadružnega gibanja. Jako mnogo imamo ljudi, ki se obnašajo rezervirano napram konsumnemu društvu, ker mislijo, da je konsumno društvo samo navadna branjarija. Ne izplača se truda in dela za stvar, ki ne prinaša nič novega, nego kvečjemu staro nadaljuje na širši podlagi. Ni sicer treba tajiti, da so nekdaj deloma veljale besede, da je konsumno društvo velika branjerija, ko so konsumna društva s sveto vnemo kupovala in prodajala blago, da bi čim več prebitka vrnila članom. Takrat je bilo konsumno društvo res zadružni branjevec, ki je sicer obliko razdeljevanja blaga nekoliko spremenilo, drugače pa ni kazalo nobenih znakov, ki bi pričali, da hoče z njimi spremeniti del splošnega gospodarstva. Če pregledamo konsumna društva v tem pogledu, ali so se privadila stopati v službo razvoja ali pa so ostala na svojem nekdanjem stališču, kjer bi opravljala funkcije branjevcev, moramo pač z veseljem priznati, da hoče večina naših konsumnih društev biti več, pa je tudi več nego velik branjevec. Velike in važne socialne naloge ima konsumno zadružno gibanje, talenti posameznikov in moč množic so potrebni, da one naloge izpolnijo.

Veliko dalekosežno sicalno nalogo opravlja konsumno društvo že s tem, če uvede nakupovanje in prodajanje proti gotovini. Marsikateri gospodinji bo sicer sprva težko opustiti navado, da bi jemala blago na upanje. Toda le kmalu bo gospodinja sama uvidela potrebo spremembe. Prej ko je branjevec dajal na upanje, ko je imela pri njem dolg, je bilo treba ostati z branjevcem v prijateljstvu. Čim večji je bil dolg, tem manj je smela kritizirati kakovost blaga ali pa mero in vago ter ceno. Če se pa vendar drznila kritizirati, si je mogla biti v svesti, da ji branjevec pokaže na dolg, zaradi katerega ne more očitati kakovosti blaga. Potemtakem je torej imel branjevec v gospodinjstvu važno odločevalno besedo. Ta je določeval kakovost in mero blaga, k njemu je morala prihajati rodovina po blago, ker je dajal na upanje, jemal je večino denarja, če ga je kaj bilo, in gledal na to, da jemanja na up ni bilo nikdar konec.

To je bilo drugače, ko je konsumno društvo napovedalo boj jemanju blaga na upanje. Sedaj ni bilo nikogar več, ki bi se bil drznil posezati v gospodinjstvo rodovin, neodvisno od tujega vpliva je gospodinjila gospodinja v svojem gospodinjstvu, ter smela slabo blago označiti za slabo, ne da bi jo kdo opominjal na nje odvisnost, ter sme tudi zahtevati dobro postrežbo, Konsumno društvo je učilo gospodinjiti mnogo gospodinj, ker jih je osvobodilo branjevcev, ki so dajali blago na upanje.

Z ojačenjem konsumnih društev, z možnostjo, da daje članom dobiček, se je porodila nadaljna misel. Del dobička se je odločilo za ustanovitev delavnic, v katerih se izdeluje in obdeluje blago v zadružno potrebo. Tukaj je torej organizacija konsumentov branjevca znatno prehitela. Povsod sicer niso zasledovali z enako vdanostjo takih razširjenih nalog. Še dandanes imamo mala, srednja in tudi velika konsumna društva, ki ostajajo v svojem ozkem delokrogu. Želja po prebitkih je še velika. Toda kaj pa hoče to v primeri z napredujočim praktičnim idealizmom velikega števila konsumnih društev, ki so raztegnila svoje zadružno delovanje na več nego samo eno panogo. Ta konsumna društva ne gredo za tem, da bi dosegla čim večji prebitek. Glavnico, kapital hočejo zbirati; ne glavnico v navadnem zasebno-gospodarskem smislu, nego socialno glavnico, ki je last množice, članov, ki ni last posameznika, ki služi tisti množici in ji prinaša koristi. Produkcijske panoge, ki so doslej služile izključno zasebno kapitalističnemu dobičkarstvu, stopajo sedaj v službo zadružnim namenom. Ogromne tvornice za kruh, velikanske mesnice z milijonskimi prometi niso nič redkega več. Obenem se pričenjajo v stanovanjskih razmerah temeljite spremembe. Odklenkalo je že domala stanovanjskemu in zemljiškemu oderuštvu. Gotovo, to so šele začetki. Majhni začetki, če jih primerjamo s tem, kaj je treba vse spremeniti. Toda so pa vendar začetki, jako, sposobni za življenje, ki se bodo razvili. Koliko se bodo razvili, tega ne vemo. Meja še ne vidimo danes. Vidimo samo novo življenje, napredovanje na poti k boljšim razmeram in veselimo se tega.

Če hoče biti slika socialnega pomena konsumnih društev vsaj nekoliko podobna, potem se moramo spominjati tiste naloge, ki jo posamezne konsumne zadružne organizacije izvrstno izvršujejo. Pogosto občutimo težke gospodarske krize. Draginja se menjava s krizami, često nas srečata pa tudi obe obenem. Gospodarski boji, stavke, in izpori prinašajo bedo in siromaštvo največ onim, ki najmanj morejo prenašati take dogodke. Ne da bi vpraševali, kdo je kriv teh pojavov, koga zadene odgovornost za žrtve draginje in kriz, stavk in izporov, podpirajo nekatere konsumne organizacije tiste, ki so postali žrtve, jim pomagajo, da prebijejo hude čase, sploh lajšajo bedo. Ustanavljajo posebne sklade, ki jih dopolnjujejo z delom dobička, da potem nasitijo lačne, sploh lajšajo gospodarsko bedo. Tisoče ljudi je že priznalo socialen pomen konsumnim zadrugam zaradi skladov v pomoč bednim. Tudi ti so smatrali preje konsumne zadruge le za branjevce, ki prodajajo sol in sladkor, petrolej in moko, ki sicer nimajo nikakršnih socialnih funkcij. Vse te je bilo lahko prepričati, da so v zmoti. Kdor hoče videti, prav lahko uvidi socialen pomen modernega konsumnega zadružnega gibanja. Kdor pa vsega tega noče videti, temu ni mogoče pomagati; kljub temu se bo pa konsumno zadružno gibanje vedno bolj krepilo in izpolnjevalo socialne naloge. Kdor pa hoče, da bi se razvoj vršil hitreje, ta naj pomaga v krepki organizaciji. To delo pospeševati, da se dobi potrebna podlaga za bodoči razvoj.

Rudar.

ALI JE ZADRUŽNA ORGANIZACIJA DELAVCEM POTREBNA?

S tem vprašanjem se je delavstvo v slovenskih naselbinah še jako malo pečalo. Delavci druzih narodnostij so že zdavnej prepričani, da je organizacija delavskih konzumentov prav tako potrebno za uspešen delavski boj, kakor je strokovna ali politična organizacija. Da je to res, dokazujejo velikanski pometi obstoječih konzumnih društev, da ne govorimo o Angliji, Belgiji ali Nemčiji, kjer so delavci ustvarili takšne konzumne organizacije, o kakoršnih mi Slovenci sploh nimamo niti pojma. Zadošča naj, če omenjamo sosedne konzumne organizacije v Avstriji.

Tam so se zadnja leta razvila konzumna društva razen dunajskih velikanskih društev po čeških industrialnih centrih v Teplicu, Schoenauu, Karbitzu, Ustju (Aussig), Moravski Ostravi. Seveda tudi ne počiva razvoj konzumnih zadrug v raznih krajih Spodnje Avstrije in na Zg. Štajerskem. Društva, ki so imela poprej po par stotisoč kron prometa, so postala miljonska podjetja, tako da se človek res mora čuditi tako naglemu in zdravemu razvoju delavskih konzumnih društev. Delavci teh okrajev se zavedajo, da potrebujejo takšne organizacije tako v mirnem kakor tudi v boljnem času. Svesti so si, da koristijo delavska konzumna društva v mirnem času s tem, da regulirajo cene, da jih posamezni trgovci ali rudniški in tovarniški podjetniki s svojimi skladišči ne morejo tako izkoriščati kakor bi jih, če ne bi bilo konzumentne organizacije. V slučaju stavke je veliko lažji boj s podjetnikom, če imajo delavci dobro konzumno organizacijo, kakor pa če so vezani na njegovo skladišče. Da je lansko leto v Angliji tako dobro odrezala miljon rudarjev v stavki, da je ravno sedaj končana stavka v Belgiji z uspehom in tako mirno, je pripisovati edino temu, ker so v teh dveh deželah delavci imeli razen strokovne in politične organizacije tudi dobro organizacijo konzumentov, ker imajo velikanske konzumne zadruge, ki posedujejo že tudi svoje lastne velike tovarne za produkcijo raznih potrebščin.

In kako se razvijajo na Slovenskem, naj dokazuje naslednji pogovor, katerega sta imela pri neki zadrugi na Slovenskem zavedni odbornik nadzorništva in nevedni član konzumentne organizacije, ki je ravno odstopil od društva, ker mu je bilo premalo dividend. Razgovor dokazuje, kako malo še naši delavci poznajo konzumentno organizacijo in da ne poznajo pravega pomena in cilja našega zadružništva.

Zaveden odbornik vpraša odstopivšega člana Jurčeta, zakaj da je odstopil od konzumnega društva.

"Jurče: "Ker so za leto 1912 bile premajhne dividende in zadnji mesec so v rudniškemu konzumu začeli prodajati en vinar ceneje pšenično moko št. 0."

Zavedni nadzornik: "Jurče, ali ne veš, da rudnik prodaja samo številko 0 ceneje, vse druge številke moke pa so ravno tiste cene kakor so v delavskemu konzumnemu društvu."

Jurče: 'Že mogoče, ampak glavno je, da sem odstopil, ker so premajhne dividende.'

Nadzornik: "Jurče, poslušaj me vendar, da ti razložim to stvar. Ti praviš, da so bile dividende premajhne in da je zadnji čas moka št. 0 en vinar dražja, torej ti bi rad, da bi bilo v delavskemu konzumnemu društvu blago ceneje kakor v rudniškemu skladišču ali pa pri privatnemu trgovcu in še dividende, ali to pa vendar moraš razumeti, da ni mogoče. Ali ti da rudniški magacin in privatni trgovec tudi dividende?"

Jurče odkima, da ne.

Nadzornik nadaljuje: "Poglej, Jurče, v prodajalni, kjer si bil dosedaj član, je tvoje podjetje, odločuješ s tvojim glasom pri občnem zboru in če tamkaj sklenemo, da naj se z rudniškim magacinom in drugimi trgovci konkurira, torej da napravima takšne cene, ali če je mogoče še nižje, in da ne zahtevamo nikakršnih dividend, samo da bo cena enaka kakor pri naših nasprotnikih, ti garantiram, da se bo to zgodilo, samo ostani član in pridi na občni zbor, pa bova to skupaj predlagala. Obojega seveda ni mogoče: nižje cene kakor pri nasprotnikih, pa visoke dividende."

Jurče: "Saj sem si tudi jaz to mislil, ali nagovarjali so me nasprotniki, eni da naj gren v rudniški konzum, ker se jeze nad konzumnim društvom, ker ni šlo vse tako kakor bi oni hoteli. Drugi me zopet nagovarjajo, da naj grem k privatnim trgovcem, ker rajši dajo na kredit kakor v delavskemu konzumu."

Nadzornik: "Poglej, Jurče, vse to, kar ti pripovedujejo nasprotniki, ti bo škodovalo. Če greš k rudniškemu magacinu, ne boš več samostojen, če se prične jutri stavka, bodo isti trenotek zaprli prodajalno. Ceneje tudi ne boš dobival kakor v delavskemu konzumu, ker če tudi niso bile visoke dividende, ampak napravi majhen račun s tistimi dividendami, pa dobiš pravo sliko. Če potrebuješ na mesec 30 kg pšenične moke, da to na leto 12krat 30 kg, to je skupaj 360 kg in če kupiš vsak kilogram en vinar ceneje, je to K 3.60 na leto in če bi bila moka celo dva vinarja ceneja, bi bilo samo K 7.20. Jaz pa sem dobil lansko leto za celo leto K 49.17 dividend. Saj si tudi ti dobil približno toliko, ni res?"

Jurče prikima.

"Pri privatnem trgovcu tudi ne boš nič na boljšem, če ti daje res rad na kredit, je še vprašanje. Če zboliš ali če boš odpuščen iz dela. Če se prične kakšna stavka, in trgovec ne bo računal, da mu prineseš v soboto zvečer denar ali pa koncem meseca, ti ravnotako ne bo nič kreditiral. Njegov kredit nima drugega namena, kakor da te priveže na sebe. Glej, čisto drugače pa je v konzumu. Če bi mi enkrat spoznali vsi, kakor so spoznali delavci na Angleškem, v Belgiji, bi lahko napravili pri konzumnemu društvu razne podporne fonde za slučaj stavke, bolezni, brezposelnosti, vse to bi se dalo napraviti, če bi mi vsi delali na to. Torej vidiš, Jurče, kako plemenito bi lahko mi pri konzumnemu društvu delali skupno, če bi bili vsi zavedni."

Jurče prikima in počasi odgovori: "Sedaj pa si me res prepričal, ostal bom član, delal bom tako kakor mi ti pripoveduješ. Ne bom poslušal več ne liberalcev in ne klerikalcev, pognal bom vse agente, ki agitirajo za privatne trgovce in priliznike, ki me vabijo v rudniško konzumno društvo."

Potem si podasta roke, ideta vsak svojo pot: Jurče na svoj dom nadzornik pa v pisarno konzumnega društva, da naznani, da ostane Jurče še nadalje član.

Rudar.

V Cincinnati, O. kjer so vslužbenci pouličnih kar na štrajku, je prišlo med štrajkarji in policijo do bitke. Rezultat, trije štrajkarji ranjeni, šestindvajset pa so jih policaji pometali v ječo. 7500 štrajkarjev je v impozantnem obhodu korakalo v "Cincinnati ball park", kamor so unijski organizatorji sklicali shod. Na najbolj živahni ulici v mestu pa so štrajkraji naleteli na skebe, kateri so opravljali svoje umazano delo. Policija, katera je seveda za to na svetu, da protektira skebe, je začela pridno mahati s slavnimi policijskimi koli po glavah štrajkarjev. Skebje in policija bodo zdaj seveda proglašeni za nedolžne in mučenike, krivdo bodo pa po stari navadi zvalili na štrajkarje.

* * *

V New Yorku je nad sto brivskih bossov naprosilo newyorškega župana Gaynor-a, da naj posreduje med puntarskimi brivskmi pomočniki. Bossi so bili nekaj časa zelo prevzetni, ter niso hoteli ničesar slišati od zvišanja plač. Sedaj pa že ponižno priznajo, da je v mestu nad 20.000 brivnic, kjer je nemogoče izvrševati brivski obrt, ako se štrajkarji ne vrnejo na delo.

Župan je obljubil, da bode posredoval in skušal doseči sporazum med delavci in gospodarji. Bossi pa so obljubili, da so pripravljeni zvišati plačo in skrajšati delovni čas. Nad 10.000 štrajkarskih brivcev je organiziralo parado, ter v štirih vrstah korakalo po mestnih ulicah.

* * *

Delavci, naš boj je vaš boj.

KLERIKALIZEM IN SOCIALIZEM.

Klerikalizem je znal od nekdaj računati z gospodarskimi, političnimi in socialnimi razmerami in se jim je zmerom prilagajal. Na korist vladajočih življev seveda! Zatiranim in tlačenim je cerkev oznanjevala "dolžnost", da potrpežljivo prenašajo svojo usodo in da se ne upirajo zoper "božji red". In za tolažbo jim je obetala bogato plačilo za vse gorje in za vso bedo onkraj groba.

Stališče prvotnega krščanstva, "svetih očetov", ki so v prvih stoletjih oznanjali Kristov nauk, njih stališče do socialnega vprašanja je bilo povsem drugačno nego poznejše čase. Prav močno je dišalo po komunizmu. Stremljenje po lastnini in po posesti je tiste čase veljalo za pregrešno.

Če bi bila cerkev državo in družbo prekvasila s tem naukom, bi bil gospodarski socialen in političen razvoj nemogoč. Ampak zakoni razvoja so bili močnejši kakor besede cerkvenih očetov in cerkev jih je uvaževala: priznala je zasebno lastnino in označila razloček med bogatinom in siromakom in razredno gospodstvo za "nedotakljivo" ustanovo po "božji volji". V resnici: cerkev je bila razvoju pogostoma za napoto; upirala se je velikim gospodarskim, socialnim in političnim preobratom, če je bila v strahu za svojo moč in veljavo. Ampak ko so se ti preobrati vsled zgodovinske nujnosti zgodili, ko se je zrušil fevdalizem, suženjstvo in tlačanstvo, ko se je podrl absolutizem in razpadel pod udarci kapitalističnega gospodarstva stari obrtni red — se je cerkev lepo vdala in vse to "vzela v svojo zaščito." Vlado vsakega razreda je navsezadnje pripoznala in jo branila pred "prekucuhi". Vselej se je pobotala z vladajočimi razredi in oblastmi zoper interese tlačenih in preganjanih. In tako je postala tudi patrona kapitalizma in na socialno vprašanje naših dni gleda čisto s kapitalističnega stališča. Katoliški cerkvi ne gre niti pičica zasluge, da se je rodilo delavsko gibanje, da so nastale samostojne delavske stranke, ki se v interesu proletariata vojskujejo zoper kapitalistični gospodarski, državni in pravni red.

Izza prvih začetokv delavskega gibanja je bilo v klerikalnem taboru vedno nekaj socialnih politikov, ki so spoznali potrebo boja zoper kapitalizem. Tako n. pr. od Lasalla k socialni politiki spreobrnjeni mogunski škof Ketteler.

Sicer se ni odrekel dogmi, da "mora" biti na svetu mnogo siromakov in malo bogatinov, da bo delavska usoda na vse večne čase siromašno življenje, vzlic temu je delavce naravnost pozival na boj zoper "brezbožni kapitalizem," ki "spravlja gmotno življenje delavcev v nevarnost in izpreminja zemeljsko oblo v suženjsko tržišče." Opravičen in zdrav, je dejal škot, je ta boj, in potrebna je zategadelj organizacija in koalicija delavcev, potrebno je sredstvo stavke.

Klerikalizem pa si je izbral drugašno naziranje. Mnogo drugih katoliških pisateljev se je trudilo, da spreobrnejo klerikalizem k poštenejšemu stališču v delavskem vprašanju. Odličen zastopnik te struje je baron Vogelsang, na katerega so se v svojih boljših časih kaj radi sklicevali tudi naši klerikalci. Pri Vogelsangu srečavamo vzlic vsemu plahemu polovičarstvu mnogo zdrave misli. Tako piše:

"Kapitalistični red je delo človeškega greha in človeške slabosti; zadira se v prirodne in razodete božje postave. Takoimenovani red je, če ga natanko pogledaš, pravzaprav nered, anarhizem denarne mošnje, nevarnejši od revolucionarnega monarhizma, ki dela v svoji nerednosti z dinamitom in zavratnimi umori, dočim dela meščansko kapitalistični anarhizem mnogo izdatneje z menico, hipoteko, z razdiranjem vsake organizacije.

Človeštvo je postalo plen mamonizma; zaradi čistega dobička so velike ljudske plasti, celi narodi izročeni telesni in moralni pogubi: zavoljo svetovnega gospodarstva, zavoljo konkurence na svetovnem trgu se pustoši dežela in se pustošijo ljudje .To svetovno gospodarstvo s svojim gospodarjem, svetovnim papirjem, spominja na tisto mesto Janezovega Razodetja, ki govori o živali, katere podobo mora oboževati vsak, komur je drago lastno življenje. Vsi, veliki in majhni, bogatini in siromaki, svobodni ljudje in sužnji, vsi so zaznamovani na rokah ali na čelu, nihče ne more ne kupovati in ne prodajati, če ni zaznamovan z imenom živali. Nam se zdi to nebrzdano stremljenje po svetovnem gospodarstvu najresnejša nevarnost naše dobe, gospodarska, socialna in politična revolucija, kakor nam ne grozi hujša ne od socializma in ne od anarhizma.

Socialni boj se suče kakor okrog svojega tečaja okolo vprašanja, ali naj bo produkcija anarhistična ali pa urejena po moralnih, od države priznanih zakonih. Anarhisti imaj osvoje skrajno levico in svojo skrajno desnico. Prva se iz obupa nad zlorabo države bojuje z dinamitom, bodalom in zaroto zoper predstavnike zgodovinske države; druga se bojuje s kapitalom in mednarodnimi "obroči" . . . Mančesterstvo je anarhizem in nihilizem bogatinov in je na enaki moralni stopnji z anarhizmom in nihilizmom siromakov — le orožje obeh je različno . . . Anarhija je vojno stanje: vsi proti vsem — pa naj se bojuje ta boj z orožjem ali pa z brezobzirnimi gospodarskimi sredstvi. Zadnji smoter mančesterskega gospodarstva je popolno podjarmljenje človeškega dela po kapitalu, in deloma zavedno, deloma nezavedno se trudijo pristaši malopridnega nauka, da odstranijo vse ovire, ki se zoperstavljajo temu idealu.

Ampak po božji volji ni, da bi bilo delo neločljivo spojeno s siromaštvom in brezupno bedo, z uničenjem rodbinskega življenja, z brezpravnostjo in s smrtjo na smetišču. Težke izkušnje, ki leže v teh razmerah. Bog ni natovoril delavcu k njegovemu težkemu in neveselemu vsakdanjemu delu. Narobe: malokatera grehota, ki jih delajo ljudje, stoji pod tako težko kaznijo večnega sodnika kakor zatiranje slabotnih, kakor utrgavanje pravičnega plačila.

Boj zoper kapitalistični "red", t. j. boj z vsemi zakonitimi sredstvi, je naloga vsakega resničnega kristjana in nobena nesreča ne bi bila za človeštvo hujša, nego da bi mu pošla moč, da se najodločnejše zoperstavi temu neredu.

Znamenje kapitalistične tendence našega časa je neizmerno povzdigovanje štedljivosti, kakor da je vesoljno zdravilo za vse gospodarske bolečine človeštva in končna rešitev socialnega vprašanja, da se vlade, parlamenti in veda vsem neljubim poživom po socialno-gospodarskih reformah izogibajo s cenenim in preprostim opominom: "Prištedite si kaj!" Da ta opomin ni druge'a kakor krvavo norčevanje iz delavskega ljudstva, pritiranega na rob obupa vsled davkov, obresti, trgovskega oderuštva in skromnih mezd — kaj zato; da le čednostno zveni.

Nikoli se nam ni zdelo koristno, da bi oznanjali obubožanim delavcem odrekanje v prilog pohotne gospode, da bi le-tej priznavali vse dobrote tega sveta, one pa tolažili s povračilom na onem svetu. Nič ni bolj nasprotnega strogi pravičnosti, ki jo terja krščanstvo.

V kateri katoliški državi najdeš udejstvovano dejansko vero, t. j kot socialno in državno pravičnost utelešeno vero, vero oživljeno v družabnih napravah in zakonih? Nobene take države ne poznamo, kjer bi se uveljavilo prepričanje, da ima krščanska morala pravico do zahteve, da se v državnih napravah uresniči.

Skrajni čas bi bil, da se katoličani odrečejo hlapčevanju frazam o potrebah javnega prometa in o stališču družabnega življenja, da nič več kot doslej, preden poklekneje pred najsvetejšim, trikrat padejo na kolena pred zlatim teletom in pred postavo mamonizma.

Zatiranci, ki so se vdali socializmu imajo prav s svojo tožbo, da jim sedanje razmere ne nudijo človeškega življenja. Prav imajo s svojo zahtevo po organiziranju družbe, po harmoniziranju socialnih in političnih sil.

Socialni reformerji smo socializmu, t. j. njenim duševnim voditeljem, nemškim, angleškim in francoskim, velike hvale dolžni. S svojimi silnimi, neodoljivimi udarci so razbili lažnjivo zgradbo kapitalizma, in v resnici je bil to opomin katoličanom, da iz zakladnice svojih tradicij poiščejo gradivo za novo stavbo.

Socializem stremi po upostavitvi zakonov pravičnosti in s svojimi krepko zanikavajočimi življi je bistveno pripomogel, da je dovedel občutek družabne bolečine na bolno mesto."

Tako katoliški socialni politik baron Vogelsang (Primerjaj s tem vso revščino klerikalnih pritlikavcev pri nas!) Ampak nje govi nauki so ostali brez vpliva na klerikalizem in na cerkev. Sedaj je vrhovni predstavnik katoliške cerkve, papež Leon XIII., v svoji "delavski okrožnici" izjavil, da je v "božjem redu" določena vlada kapitala nad delom, da obstoja med kapitalom in delom "prirodna harmonija po božji volji", da naj delavci "zvesto služijo svojim gospodarjem" in da "naj se dado hujskati zoper opravičeno posest", da naj ne stavkajo itd.

To je kardinalna točka socialne politike, kakor jo je oznanila vsegavednost nezmotljivega poglavarja edino zveličavne cerkve. S tem je zapečatila ta cerkev svojo tesno zvezo z "brezbožnim" kapitalizmom in mamonizmom. Kakor je v srednjem veku oznanjala sužnjem in tlačanom pokorščino, tako uči to "čednost" dandanes "svobodnim" delavcem. Da so kapitalisti vseh konfesij spoznali prilagoditev cerkve na kapitalizem in mogočno podporo, ki no zanimanje, s katerim naši ameriški duhovniki propagirajo za kapitalizem, suženjstvo in tiranijo; na drugej strani pa is satanskim veseljem mečejo polena pod noge socialistom kateri se bore za preobrat zločinske družbe v človeško.

OKVIR BODOČE DRUŽBE.

Spisal S. Zabric.

Dnevi postajajo resnejši, nihče se ne čudi, da hiti delavski razred pod rudečo zastavo, najljutejši nasprotniki delavstva spoznavajo, da ne more biti drugače. Z napeto radovednostjo opazujejo kapitalisti delavce, ki se borijo za izboljšanje njih položaja: mučijo si možgane, kako in iz česa bode obstajala bodoča družba pod vlado skupnega vlastništva?!

Delavski razred hiti naprej, ne oziraje se na religije, plemena, narodnost, razlike in šege (običaje). Delavstvo mora samo skrbeti, da razsoja splošne interese v industriji! V tem obstoji delavski problem. Delavstvo mora regulirati pot, ki leži v omejitvi sedanje družbe! Delavstvo mora vtrditi pogoje za težave in skrbi, za dobro in blagor vsem! Delavstvo se mora boriti za interese svojega razreda. In v tem so delavci vsi ednaki. Judje so ednaki kristjanom, katoličani protestantom itd.

Delavska presoja ne sme biti religijozna ali kričeča vtopistična. Ampak — **politična industrijelna.** Pridigarji in trebušni gospodje — so nekoristni za delavski razred. Delavstvo ne sme rabiti meščanskih kažipotov, učiteljev in voditeljev, iz med gori navedenih. Nihče iz med teh ne more zagovarjati nobenih pripomočkov za problem delavski armadi. Oni stavijo odvisnost na njih znanost, ki jo uporabljajo za lastne in k razredu pripadajočem koristi. — Ta konkretni problem iz življenja in dela zamore rešiti in suvenirati edino le delavec, ki je dobil izkušnje v politiki in — industriji. — Iz teh mora obstojati obveznost bodoče družbe. Za bodočo družbo se ne sme ogrevati za ljudi, ki administrirajo nesmiselno vulgarnost.

Vodstvo pri sedanji predstavi je prostorno vzeto v regulaciji in osebnem obnašanju možkih in ženskih. V tem se zreali prepoved — da moškim so prepovedane sportne igre ob nedeljah ali prodati požirek pijače prijatelju eno minuto po polnoči ob sobotah. Ženskam se prepoveduje, da one ne smejo pustiti moža in poročiti druzega brez postavnega dovoljenja. Otrokom prepoveduje, da ne sme hoditi na travo v ljudski park.

Čas v bodoči družbi hoče biti bolje vporabljen, ona ne bode obračala vso pozornost na to, — ako vzame človek požirek pijače minuto po prepovedani uri. Žena naj odločuje, katerega moža ona ljubi. — To naj bode njen privilegij v dosego njenega lastnega izbiranja.

Ti ne smeš prekoračiti zemlje ali polja tvojega soseda, zato, ker je njegova privatna lastnina. Ti ne smeš vzeti iz tovarne par čevljev, ki si jih ti izdelal, ker oni so lastnina delodajalca, in vendar si zaničevan ropar. Ne smeš se smejati od zunaj na solncu, za to, ker je zate najboljši in koristnejše, — biti moraš pri delu, kopičiti profit za že bogate ljudi, — in vendar si potepuh. — Ne smeš se voziti na vlaku brez da bi plačal visoko svoto za privilegij. — Železnice so lastnina druzih.—Ti si jih ustvaril, a ostal si tramp.

V tem obstoji cela mašina današnje družbe. Postava, sodišča in policaji imajo dovolj posla s tem delom, da, kako se moramo obnašati, sedeti v primernem prostoru, — spodaj! — Vsako leto maširajo ljudje iz kapitalistične kaste v belih ovratnikih iz različnih držav in distriktov v Washington, D. C. Tam se zbirajo v kongresnej in senatornej zbornici z namenom, da izdelajo več postav in ustvarijo več institucij, z katerimi pomagajo kopičiti bogastvo in dobiček lastnikom zemlje in strojev.

Mi nečemo vzdržavati sedežev za ljudi, ki zborujejo in delajo postave v škodo delavstva. Mi nočemo plačevati za bojne ladje po $10.000.000! Mi nočemo, da bi se vzdrževale federalne trope, ki so pripravljene, da uničijo štrajk delavcev. Mi nočemo postav, ki določajo, da moramo pošiljati hrano in izdelke v inozemstvo, med tem ko hodijo proletarci in njihova deca lačni in razcapani po ulicah.

Naša bodoča družba naj bode **politična - industrielna.** Mora biti povečana in razširjena z enakimi centralnimi odbori — administracijami. Ona mora biti sestavljena iz delavcev in delavek cele industrije. Iz tistih, kateri opravljajo kako potrebno funkcijo v družbi, in tisti, ki producirajo nekaj potrebnega.

Da družba, kakor rečeno, ne sme gojiti izključno le politiko, ampak tudi **industrijo.** Pri tem je pomen industrija v širšem, varno ohranjeno ljudsko zdravje, ker borba bolezni je zelo antiindustrijalna v izgledih.

Ti stavitelji nove družbe ne bodo dospeli iz kapitalističnih krogov ampak iz premogarske industrije, transportne industrije, tekstilne industrije, farmarske industrije itd. Tam se bodo srečali: premogarji z krojači, ribiči z čevljarjem, kmetje z časnikarji, zidar z sprevodnikom itd.

In le ti zamorejo ustvariti pravi pogoj za delavce. Le ti zamorejo regulirati produkcijo in aranžirati distribucijo. V tem se ne bode presojalo oseb, ampak delo. Ne bode se kupovalo in prodajalo za dobiček, temveč za potrebe. Ne bode se oziralo na izkoriščanje, temveč na **humaniteto — (človekoljubje)!**

CENENA REKLAMA.

Lojze v Clevelandu hoče na vsak način postati narodni mučenik. Nikar ne mislite, da je Lojze mogoče pripravljen umreti za narod kakor Lunder in Adamič v Ljubljani, ali pa enajst žrtev v Trstu, ki so padle za delavstvo.

Lojze si zna pridobiti narodno mučeništvo ceneje po znamen receptu: sladko je za narod umreti, a še slajše je na svetu, živeti. Kdo bo umiral za narod? To je bedastoča! Preskrbi se vse ceneje. "Huj! Grozilno pismo, da me bodo živega sežgali," to bo vleklo pri tepcih. Tako si je Lojze ovil svojo neumno butico z mučeniškim vencem. In da Lojzetove mučeniške slave ne bo konec, je grozno vest o grozilnem pismu takoj ponatisnil znani striček v New Yorku in pristavil: Slovenske črnorokarje že zasledujejo v znani Ribnici. (To je slovenski okraj v Clevelandu.) Pošta jih že zasleduje.

Da ne bo treba dolgo zasledovati slovenskih črnorokarjev, je najboljše, da se pošta obrne takoj na Lojzetu in ga vpraša, komu je naročil dne 26. novembra 1912 pisati grozilno pismo sodr. J. Zavertniku, v katerem se grozi Zavertniku in Moleku. Kjer se je pisalo prvo pismo po naročilu Lojzeta ,se je pisalo tudi drugo za reklamo Lojzeta.

Seveda naša sodruga nista tako mistična, da bi hrepenela po mučeniškem vencu. Jože se je prav po domače izrazil in zakrokotal. "Ako bi se človek bal pokvek, ki pišejo grozilna pisma in "pozabijo" podpisati svoje ime, potem je škoda, da ima človek dvoje zdravih rok." Molek se je zaničljivo zasmejal, ko je slišal, da ga bodo vnete pristašinje Lojzeta polile z vrelim kropom.

Pri socialistih ne vlečejo taka pisma. To se je Lojze prepričal, ker do danes se ni nihče med njimi še toliko ni zmenil zanje kot za Blažev žegen. Lojze si je mislil: Le počakajte socialistični vragi. Na ta način vas ne uženem, si bom pa pomagal na drug način. Grozilno pismo naročim sebi tam, kjer se ga naročil za vas. Pismo priobčim s komentarjem na dolgo in široko. Tako si napravim reklamo med tepci in proglasim za mučenika. Kar je Lojze tuhtal, je tudi zvršil. Zato je pa zanj ime lopov še prečastno! V kapitalističnih clevelandskih listih si lagal, da si dobil grozilno pismo, ker se boriš za napredek, stric v New Yorku je pa lagal za te, da ti strežejo clevelandski naprednjaki po življenju.

Socialisti kihnejo na vsa grozilna pisma. Kihni še ti, Lojze, pa boš ozdravel od svoje lopovske domišljije. Ako pa tega nočeš, se pa izroči psihiatrom v oskrbo, da ti bodo oprali bolne možgane.

V Patersonu, N. J. kjer so barvarji svile proglasili generalni štrajk, je celo mesto pod policijskim nadzorstvom. 10.000 štrajkarjev se je udeležilo protestnega shoda, na katerem so ostro obsojali korak kapitalističnih sodnikov, kateri so vrgli v ječo in spoznali krivim njihovega organizatorja Patrick Quinlan. Kapitalističnim beričem se zelo cedijo sline, da bi ponovno vrgli v ječe "Big Bill Haywooda in Elizabeth Gurley Flynn.

Dolžnost vsakega socialista je, podpirati svoje časopisje. Agitirajte za "Proletarca". Pridobite mu nove naročnike.

VSAKATERI SE BOJUJE ZA

NEBO

— CORK TIP —

CIGARETE

10 ZA 5c

Vsaki prodajalec proda več

NEBO CIGARET

vsaki dan.

P. LORILLARD CO. 1760 ESTABLISHED

Dobra domača kuhinja. Odprto po dnevi in po noči.

"BALKAN"

KAVARNA - RESTAURACIJA

IN POOL TABLE

M. Poldrugač 1816 So. Centre Ave.

Vabilo na veliko veselico

Katero priredi

Društvo "Slavija" štev. 1. S. N. P. J.

združeno z razvitjem nove društvene zastave

v nedeljo, dne 25. maja t. l.

v veliki dvorani

PILSEN AUDITORIUM, 1657-61 BLUE ISLAND AVE.

blizo 18. ceste, Chicago, Ill.

Na programu so poleg druzih, sledeče točke: Slovesno sprejemanje sosednih društev, pohod po mestu, razvitje zastave, govori, šaljiva pošta potom slovenskih razglednic. Pela bodeta obče priljubljena pevska zbora "Slovan" in "Orel". Pri korakanju in plesu bodeta svirali **slovenska godba iz Waukegan-a** in hrvatska godba "**Sokol**" iz Chicage. Na razpolago bodo izvrstne smodke z znakom S. N. P. J.

Začetek točno ob 1 popoldan.

Za točno postrežbo jamči ODBOR.

Vabilo na veliko veselico

katero priredi

Jugosl. Social. klub Mladi Vrh, št. 13. J. S. Z.

Veselica se vrši DNE 29. MAJA v dvorani društva Bratstva štev. 6 S. N. P. J.

Začetek točno ob 7. uri zvečer in bo trajala cela noč.

Vsi Slovenci in Slovenke iz Sygana in okolici so najuljudneje vabljeni.

Na veselici bo igrala Taylor Orchester.

VSTOPNINA 50c. DAME PROSTE. — Za najboljšo postrežbo bo skrbel ODBOR.

Vabilo na veselico

katero priredi

Društvo Jutranja Zarja, štv. 29. S. D. P. Z.

združeno z razvitjem nove društvene zastave

v petek, dne 30. maja, (Decoration Day)

v Premogarskej dvorani, (Miners Hall) Meadow Lands, Pa.

Na programu so sledeče točke: Od 9. do 10. ure dopoldne slovesno sprejemanje bratskih društev, ob pol. 11. uri pozdravni govor in razvitje društvene zastave. Na to nastopijo razni govorniki na kar se vrši korakanje po mestnih ulicah in nazaj v dvorano. Za tem sledi prosta zabava do 12. ure zvečer.

V ljudno vabimo vsa slovenska in hrvatska bratska društva iz okolice, da se slavnosti in veselice blagovolijo korporativno vdeležiti. Vabimo tudi vse rojake, da nas blagovolijo v mnogobrojnem številu posetiti.

Na slavnostni veselici sodelovalo bo **Slov. pev. in izob. dr. "Bled" iz Franklin, Pa.**

Za točno in izvrstno postrežbo jamči ODBOR.

Artur Holitscher:

MAČKA V TOVARNI ZA KLAVIRJE.

(Konec.)

Ali ni le telesna pohabljenost, ki zbuja sočutje opazovalca, temveč mnogo hujša je pohabljenost duše, ki jo današnji proizvajalni način povzročuje v delavcih.

Kolobar, ki dovaža cvileče prešiče v Armourjevih klavnicah majhnemu čokatcu, se vrti na povelje paznikov, in če se je danes sukal z naglico 25 živali na minuto, zadostuje en koleb, da se jutri vrti z naglico 30 živali na minuto.

Ako ubogo bitje v dvorani za zavijanje na dan 15.000 škatelj zavije v papir — njene roke se gibljejo z besno naglico, tako da se prsti komaj vidijo — tedaj zadostuje zlovoljen pogled nadzorovake in jutri bo zavila, pod strašilom odpovedi, 16.000 in 17.000 škatelj.

V klavnici stoje klavci v vrsti. Pred njimi se pomikajo s še puntečim telesom, ki še krvavi ali ki je že oprano v lugu, živali, viseče na verigah. Vsak od klavcev mora izvršiti le en zamah. Eden obrije s kratkim ostrim nožem zgornji del oko repa, nasljednji odreže namah rep od hrptenice, četrti iztrga živali drob iz trebuha, peti ga vrži na kola, ki se mehanično pod njim pomikajo dalje, nasljednji odreže iz droba na kolih jetra itd.

Vsak izmed teh ljudi mora izvrševati od sedmih zjutraj do sedmih zvečer en in isti kratek, ali važen zamah, paziti mora, da se mu posreči, ker veriga ne postaja. Govoriti ali si brisati pot s čela, ali kri, ki brizga od trupel, kako bi zamogel to? Žveči tobak, to je njegov edini užitek, edina rešitev. Kaj se briga, kam pljune tobakov sok, kako si osnaži nos?

Pred njim se pomikajo živali na brezkončni verigi, za njim stoji paznik. Ako preide le ena žival, na kateri bi klavec zamudil svoj zamah, tedaj je klavec opravil, in sicer temeljito.

Izračunaj si, kolikokrat mora človek, kreatura s tem čudovitim mehanizmom srca, živčevja in sistema žil, s tem čudovitim mišičevjem lakti, členkov, rok in prstov v desekrat šestdesetkrat šestdeset sekund en in isti, vedno enaki zamah izvršiti, da se ne ustavi oni mehanizem, da ne ugasne oni misterij, da se za silo prerije skozi temno noč v brezupno jutro.

Tamkaj v onih lepih, svelih in blestečih dvoranah slavne tovarne za ure v Elginu sedi 3700 ljudi, od katerih oskrbuje vsak eno samo tako drobno opravilo. Vsak dan izdelajo tam 2500 ur, vsaka ura ima 211 delov. Kakšni pogledi te švrkajo, če hočeš radoveden in pojasnila željan ob mizah teh delavcev! Ali so Danteja zadeli v močvirju prokletstva taki pogledi iz človeških oči? In vendar so ti, ki lehko pogledajo od svojega dela, slave srečni med sužnji te dežele. Pred največimi sika in razgraja in bije stroj, ki mu morajo streči. Kakor las tanke igle svedrajo kakor las drobne luknje v majhne bakrene ploščice; en trenotek, samo za milimeter je zdrsnil prst predaleč in igla se zabode v meso, v noht, kruh izgine z zavestjo, ki je odrešila telo z blagim usmiljenjem za nekaj hipov bolečin.

V marsikateri tovarni, veletrgovini itd. so mi potisnili v roke drobne brošure o moštvu, ki igra tenis, baseball in football; v brošuri si opisana dejanja tega moštva, tovarniškega moštva, v prostih urah po končanem delu.

Ali videm sem tudi "whiskijevo črto" na meji klavnic in mesta — kjer delavec zjutraj zlije po grlu "odpiralca oči", preden gre na delo, da postane njegov želodec voljan za sprejem hrane, ki mora zadostovati do opoldanskega odmora — na večer pa si privošči svobojevalni požirek, s katerim spere ves stud in obup dnevnega dela, po desetih urah, ki so mu otrovale dušo.

Bolj kot to, kaj počne delavec po končanem delu s prostim časom me zanima izvedeti, kako se mu godi v urah, ko robota. In skrb za dušno blagostanje delavca med temi urami se mi zdi mnogo važnejši problem kakor vsi boji z žogami na igrišču.

Velikanska produkcija specializira vedno bolj delo in potiska delavca vedno bolj na nivo brezčutne sestovine stroja, jeklenega zavoda ali kolesa, ki vrši delo točno in avtomatično.

Enakomerni ritem ene in iste kretnje, enega in istega šuma, ubija inteligenco, instinkte samostojnega dela in nagone za razlikovanje, zaznava in sinteza, funkcije malih možgan prenehajo in najpopolnejše stvarstvo narave se pogreza bolj in bolj na stopnjo živali.

V čudovitih, veličastnih vseučiliških ustanovah Carnegiejevih, Rockefellerjevih, Morganovih sede ljudje, ki skušajo izpopolniti stroje do skrajne stopnje, da tako pahnejo svoje soljudi v najglobokejšo suženjstvo.

Te dni je predaval v klubu čikaških trgovcev dekan inženirske fakultete z vseučilišča v Cincinatiju dr. Herman Schneider. Podal je nekaj izkušenj, ki so jih napravili zadnji čas za ohranitev najdragocenejše lastnosti, kvintesence delovne moči, svežosti in veselega polta. Takoj opomnim, da gre manj za duše delavcev kakor takorekoč za duše paznikov.

O nekaterih poizkusih, na primer o čitanju poljudnih novel v tovarnah za smodke ali o nedolžnem petju v ateljejih za šivanje bluz, so mi potem poročale nekatere prijateljice iz Novega Jorka. Eksperiment dr. Schneiderja, o katerem je predaval, je pa tako živopisen, da sem imenoval to poglavje po njem.

Z dekleti v neki tovarni za klavirje v Ohijo ni bilo mogoče več izhajati. Delale so ne posebno važen del klavirjev. Uboge stvarce so postajale blede, trudne, brezbrižne, bile so brez apetita in so končno popolnoma izostale, da ne bi postale popolnoma blazne od enličnega dela.

Paznik oddelka je premišljeval semintje, poskušal to in ono, obesil lične dekoracije v delavnici, prinesel mehke stole, vse ni nič pomagalo. Vedno in vedno so dezertirala dekleta tega oddelka, obrat je zastajal, je slabo uplival na oddelke, na vso tovarno. Vendar je sinila pazniku rešilna misel v glavo. Preskrbel si je veliko malteško mačko in jo prinesel neko jutro v dvorano k dekletom. Mačka je postala takoj ljubljenka vsega oddelka. Vsaka ji je prinesla kaj, ena slaščice, druga trak, tretja zvonček.

Košara z mačko je postala središče vseh materinskih instinktov teh ubogih deklet, ki se niso mogle igrati s punčikami, ki niso mogle zibati dete, katerih delež je bil le delati, delati brez prestanka, brez upanja, brez kraja...

In dekan Schneider je dejal: Trgovsko iskoriščanje prirojenih simpatij ženske za mačko je povzdignilo uspeh dela v tem oddelku za približno deset procentov. Dobra misel tega paznika je tudi v drugih oddelkih storila svojo dolžnost. Upeljali so slične stimulacije, vse so se obnesle najbolje."

Chicago me je naredilo bolnega. V tem mestu sem videl krvavo sramoto današnje civilizacije od obličja v obličje, videl in spoznal. Ali naj grem odtod? Kam? Ubežati peklu? Kje ni pekla? Današnji svet je pekel.

IMENA IN NASLOVI URADNIKOV DRUŠTEV S. D. P. Z. ZA LETO 1913.

Boritelj, štv. 1, Conemaugh, Pa.—Predsednik: Martin Jager, box 102; tajnik: Ivan Potokar, box 16; blagajnik: Martin Šergan, box 102; vsi v Conemaugh, Pa Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani društva Sv. Alojzija.

Pomočnik, štv. 2, Johnstown, Pa. Predsednik: Franc Kovačič, box 155; tajnik: Josip Glavač, box 144/a; blagajnik: Ivan Gomilar, box (?); vsi R.F.D. Johnstown, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo v dvorani društva Triglav.

"Zaveznik", štv. 3, Franklin-Conemaugh, Pa.—Predsednik: Jakob Gabrenja, box 422; tajnik: Jernej Lovko, box 514; blagajnik: Fran Kos, box 539; vsi v Conemaugh, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo v Slov. Izobraževalnem Domu.

"Zavedni Slovenec", štv. 4, Lloydell, Pa. — Predsednik: Matija Hribar, box (?); tajnik: Anton Gerbec, box 35; blagajnik: Matija Sernel, box (?); vsi v Lloydell Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo.

"Avstrija" štev. 5, Ralphton, Pa. Predsednik: Anton Omerzu, box 168; tajnik: Martin Korošec, box 250; blagajnik: Josip Abram; vsi v Ralphton, Pa.

"Zvesti Bratje", štv. 6, Garrett, Pa. — Predsednik: Anton Čuk, box 217; tajnik: Ivan Kralj, box 227; blagajnik: Josip Urbas, box 197; vsi v Garrett, Pa. Seja vsako prvo nedeljo.

"Jedinost", štv. 7, Claridge, Pa. Predsednik: Josip Jaklič, box 281; tajnik: Matija Regina, b. 216; blagajnik: Fran Jazbec, box 455; vsi v Claridge, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Planinski Raj", štv. 8, Primero, Colo.—Predsednik: Mihael Krivec, box 324; tajnik: Martin Abram, b. 484; blagajnik: Josip Udovič, box 580; vsi v Primero, Colo. Seja vsako drugo nedeljo.

"Zavedni Štajerc", štv. 9, Johnstown, Pa. — Predsednik: Josip Junc, R.F.D. 4, box 142; tajnik: Andrej Dobnikar, R.F.D. 4, box 145; blagajnik: Valentin Negro, R.F.D. 4, box 144; vsi v Johnstown, Pa.—Seja vsako zadnjo nedeljo v Cellso, Pa.

"Jasna Poljana", štv. 10, Brownsville, Pa. — Predsednik: Ivan Gazdoba, box (?), Ederborn, Pa.; tajnik: Ivan Blažinc, box 88, Newcomer, Pa.; blagajnik: Ivan Stritar, box 6, Brownfield, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo.

"Zarja Svobode", štv. 11, Dunlo, Pa. — Predsednik: Fran Bavdek, box 242; tajnik: Fran Kučič, box 73; blagajnik: Ivan Zakrajšek, box 243; vsi v Dunlo, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo.

"Danica", štv. 12, Heilwood, Pa. Predsednik: Lorenc Šajn, box 105; tajnik: Fran Braniselj, b. 23; blagajnik: Alojzij Kitt, box 85; vsi v Heilwood, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo.

"Večernica", štv. 13, Baggaley, Pa. — Predsednik: Anton Planinšek, box 114; tajnik: Anton Verhovšek, box 141; blagajnik: Ignac Ferlin, box 31; vsi v Hostetter, Pa.—Seja vsako drugo nedeljo.

"Moj Dom", štv. 14, Orient, Pa. Predsednik: Anton Korbar, b. 7, Edenborn, Pa.; tajnik: Ivan Lipar, b. 472, Uniontown, Pa.; blagajnik: Ivan Brulc, box (?), Edenborn, Pa.—Seja vsako četrto nedeljo v dvorani New Salem, Pa.

"Slovan", štv. 15, Sopris, Colo.—Predsednik: Alojzij Jahn, box 106; tajnik: Aleksander Jahn, box 106; blagajnik: Fran Lukačič, b. 132; vsi v Sopis, Colo. Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Ivan Koneilja, v Piedmont, Colo.

"Bratstvo", štv. 16, Buxton, Ia. Predsednik: Leopold Strmole, box 433; tajnik: Ivan Krašovec, b. 433; blagajnik: Anton Tomšič, b. 433; vsi v Buxton, Iowa.—Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Anton Tomšič-a.

"Zora", štv. 17, Akron, Mich. — Predsednik: Anton Novak, box (?); tajnik: Ivan Volk, b. 47; blagajnik: Fran Flisek, R.F.D. 3, box 6; vsi v Akron, Mich.—Seja vsako prvo nedeljo.

"Zvon", štv. 18, Braddock, Pa.—Predsednik: Fran Žefran, 233 Kinnar Alley; tajnik: Jakob Zalaznik, 842½ Washington Ave.; blagajnik: Ivan A. Grm, 507 Chery Way; vsi v Braddock, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo.

"Združeni Slovenec", štv. 19, Carona, Kans.—Predsednik: Blaž Mizori, box 162; Fran Zupančič, box 35; blagajnik: Štefan Jakin, box 127; vsi v Carona, Kans.—Seja vsako drugo nedeljo ob 2. popoldne v dvorani Frana Zupančič.

"Nada", št. 20, Huntington, Ark. Predsednik: Fran Smrekar, b. 237; tajnik: Fran Renko, box 150; blagajnik: Mat. Oregi, b. 89; vsi v Huntington, Ark. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Sokol", štv. 21, West Mineral, Kans.—Predsednik: Andrej Belak, box 381, West Mineral, Kans.; tajnik: Alojzij Zupančič, b. 68; blagajnik: Fran Špaiser, b. 136; oba v Mineral, Kans. Seja vsako četrto nedeljo.

"Od boja do zmage", štv. 22, La Salle, Ill. — Predsednik: Ignac Jordan; tajnik: Louis Gregorich; blagajnik: Fran Gregorčič; vsi 101 Main St., La Salle, Ill.—Seja vsako prvo nedeljo.

"Slovenski Bratje", štv. 23, Coketon, W. Va — Predsednik: Ladislav Benedikt, b. 117; tajnik: Alojzij Lukek, b. 381; blagajnik: Josip Gorec, b. 294; vsi v Thomas, W. Va.—Seja vsako zadnjo nedeljo.

"Ilirija", štv. 24, Iselin, Pa. — Predsednik: Ivan Turk, b. 241; tajnik in blagajnik: Ivan Prosnik, b. 262; vsi v Iselin, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Delavec", št. 25, Rock Springs, Wyo.—Predsednik: Martin Šlevar, 112 L St.; tajnik: Ivan Mohorič, 302 Pilot Butte Ave.; blagajnik: Josip Šelak, b. 151; vsi v Rock Springs, Wyo.—Seja vsako prvo nedeljo v Fran Subicovi dvorani.

"Šmarnica", štv. 26, Export, Pa. Predsednik: Anton Hribar, b. 18; tajnik: Anton Martinšek, b. 125; blagajnik: Fran Lavrič, b. 108; vsi v Export, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Miroljub", štv. 27, Diamondville, Wyo. — Predsednik: Fran Homan, b. (?); tajnik: Josip Motoh, b. 141, Kemerer, Wyo.; bagajnik: Mat. Brunskole, box 157, Diamondville, Wyo.—Seja vsako prvo nedeljo v prostorih Josip Penca.

"Habsburški Sinovi", štv. 28, S. Brownsville, Pa.— Predsednik: Mihael Biščak, box 98; tajnik: Ivan Erjavec, b. 52; blagajnik: Anton Kovači, b. (?); vsi v Orient, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Jutranja Zarja", štv. 29, Meadow Lands, Pa. — Predsednik: Ivan Coklič, b. 276; tajnik: Josip Bizjak, b. 253, oba v Meadow Lands, Pa.; blagajnik: Ivan Podboj, b. 230, Canonsburg, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo.

"Trpin", štv. 30, Curransville, Kans. — Predsednik: Martin Smolčnik, box 61, Breezy Hill Sta.; tajnik: Ivan Pečnik, R. F. D. 2, box 143; blagajnik: Josip Žibert, b. 54; Breezy Hill Sta.; vsi v Mulberry, Kans. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Sloga", štv. 31, Delagua, Colo. Predsednik: Fran Urbančič, b. 7; tajnik: Josip Slavec, b. 67; blagajnik: Josip Žele, b. 126; vsi v Delagua, Colo.—Seja vsako drugo nedeljo.

"Zeleni Vrt", štv. 32, Palisades, Colo. — Predsednik: Ivan Wurzel, b. (?); tajnik: Jakob Trojar, b. 744; blagajnik: August Miller, b. (?); vsi v Palisades, Colo. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenska Zastava", štv. 33, Jenny Lind, Ark. — Predsednik: Albin Bobnič, b. 132; tajnik: Fran Grilc, b. 37; blagajnik: Mat. Bokal, b. 13; vsi v Jenny Lind, Ark. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. popoldne.

"Edinost", štv. 34, Yukon, Pa.—Predsednik: Mihael Mačkovšek, b. (?); tajnik: Anton Lavrič, b. 8; blagajnik: Ivan Vidmar, b. (?); vsi v Yukon, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo v Yukon dvorani.

"Planinski Raj", štv. 35, Lorain, Ohio. — Predsednik: Fran Justin, 1708 E. 28. St.; tajnik: Jakob Hlepčar, 1649 E. 31. St.; blagajnik: Ivan Svet, 1685 E. 31. St.; vsi v Lorain, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih g. Viranta.

"Združitelj", št. 36, South Fork, Pa. — Predsednik: Jakob Rupert, b. 238; tajnik, Ivan Sestrič, b. 131; blagajnik: Tomaž Čulig, b. 86; vsi v South Fork, Pa.—Seja vsako tretjo nedeljo.

"Ljubljana", štv. 37, Barberton, Ohio. — Predsednik: Ivan Jankovič, 510 1st St.; tajnik: Josip Jankovič, 515 Van St.; blagajnik: Ivan Debevc, 809 Wooster Ave.; vsi v Barberton, O. Seja vsako drugo nedeljo v dvorani sobrata Debevca.

"Dobri Bratje", štv. 38, Bridgeport, Ohio.—Predsednik: Martin Potnik, b. 134; tajnik: Fran Guna, b. 722; blagajnik: Josip Rutar, b. 482; vsi v Bridgeport, O. — Seja vsako prvo nedeljo ob 8. dopoldne v dvorani društva sv. Barbare v Boydsville, Ohio.

"Sokol", štv. 39, Neffs, Ohio. — Predsednik: Josip Branc, box 131; tajnik: Josip Drnač, box 26; blagajnik: Leo Plahuta, b. 26; vsi v Neffs, O.—Seja vsako tretjo nedeljo v prostorih sobrata Josip Drnač-a.

"Orel", št. 40, West Newton, Pa. Predsednik: Josip Ogrin, box (?); tajnik: Oto Tekavc, box 263; blagajnik: Josip Zorko, R. F. D. 3, box 91/a; vsi v West Newton, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

ADVERTISEMENT

Avstr. Slovensko Bol. Pod. Društvo

Ustanovljeno 16. januvarja 1891. Inkorporirano 24. februvarja 1902 v državi Kansas.

Sedež: Frontenac, Kans.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MARTIN OBERŽAN, Box 72, Mineral, Kans.
Podpreds.: FRANK AUGUSTIN, Box 360, W. Mineral, Kans.
Tajnik: JOHN ČERNE, Box 4, Breezy Hill, Mulberry, Kans.
Blagajnik: FRANK STARČIČ, Box 245., Mulberry, Kans.
Zapisnikar: LOUIS BREZNIKAR, L. Box 38, Frontenac, Kans.

NADZORNIKI:

PONGRAC JURŠE, Box 357, W. Mineral, Kans.
ANTON KOTZMAN, Frontenac, Kans.
MARTIN KOCMAN, Box 482, Frontenac, Kans.

POROTNI ODBOR:

JOSIP SVATO, Woodward, Iowa.
JAKOB MLAKAR, Box 320, W. Mineral, Kans.
JOHN ERŽEN, Jenny Lind, Ark., Box 47.

Sprejemna pristojbina od 16. do 40. leta znaša samo eden Dolar. Vsi dopisi se naj blagovolijo pošiljati, gl. tajniku. Vse denarne pošiljatve pa gl. blagajniku.

"Jutranja Zvezda", štv. 41, Cleveland, Ohio.—Predsednik: Josip Marinčič, 3536 E. 80. St.; tajnik: Fran Kokotec, 7623 Osage Ave. S.E.; blagajnik: Anton Ulepič, 8102 Marble Ave. S.E.; vsi v Cleveland, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani rojaka Tomažin-a.

"Mladi Slovenec", štv. 42, Oglesby, Ill.—Predsednik: Ivan Gorišek, b. 67; tajnik: Josip Stok, b. 19; blagajnik: Alojzij Novak, b. 121; vsi v Oglesby, Ill. Seja vsako prvo nedeljo.

"Sava", štv. 43, Portage, Pa. — Predsednik: Martin Razpotnik, tajnik: Jurij Razpotnik; blagajnik: Mihael Božič; vsi v Portage, Pa., R. F. D. 1. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Triglav", štv. 44, Tercio, Colo. Predsednik: Ivan Škrl, b. 137; tajnik: Fran Rebol, b. 137; blagajnik: Ivan Fatur, b. 195; vsi Tercio, Colo.—Seja vsako drugo nedeljo.

"Mirni Dom", št. 45, Johnstown, Pa.—Predsednik: Mat. Pečjak, 287 Coopersdale Ave.; tajnik: Gregor Hreščak, 407 Eighth Ave., oba v Johnstown, Pa.; blagajnik: Josip Debevc, box 720, Conemaugh, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani Sv. Cirila in Metoda.

"Južni Premogar", štv. 46, Alix, Ark. Predsednik: Matevž Starman, b. 127; tajnik: Ivan Jantar, box 108; blagajnik: Fran Krefel, b. 14; vsi v Alix, Ark. Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenski Bratje", št. 47, Avella, Pa. Predsednik: Josip Kancius, b. 184; tajnik: Martin Obed, box 167; blagajnik: Ivan Dolinar, b. 72; vsi v Avella, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenski Mladeniči", štv. 48, Aurora, Ill. — Predsednik: Jernej Vrbič, Aurora Ave.; tajnik: Ivan K. Marsich, R. 5, b. 112; blagajnik: Josip Jakoš, 720 Sheridan St.; vsi v Aurora. Ill. Seja vsakega 16tega v mesecu.

"Clevelandske Slovenke", št. 49, Cleveland, Ohio.—Predsednica: Marija Polončič, 8100 Union Ave. S. E.; tajnica: Frančiška Penko, 3557 E. 10. St.; blagajnica: Frančiška Juh, 3533 E. 82. St.; vse v Cleveland, Ohio. Seja vsako prvo nedeljo.

"Proletarec", štv. 50, Franklin, Kans.—Predsednik: Alojzij Korošec, b. 90; tajnik: Fran Wegel, b. 38; blagajnik: Alojzij Oblak, b. 90; vši v Franklin, Kans. — Seja vsako tretjo nedeljo.

"Delavec", štv. 51, Cleveland, O. Predsednik: Fran Mikše, 1423 E. 21. St.; tajnik: Primož Kogoj, 6006 St. Clair Ave.; blagajnik — — — — — — — — — — vsi v Cleveland, Ohio. — Seja vsako zadnjo nedeljo v mesecu za prihodnji mesec.

"Ljubljanski Grad", štv. 52, De Kalb, Ill. — Predsednik: Anton Osredkar, b. 302; tajnik: Jernej Mikuž, 1126 State St.; blagajnik: Fran Kržič, 1317 Market St.; vsi v De Kalb, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Planiska Vijolica", štv. 53, Pickens, W. Va.—Predsednik: Fr. Predanich, b. 46; tajnik: Andrej Franetič, b. 46; blagajnik: Fran Čeligoj, box 46; vsi v Pickens, W. V.—Seja (???)

"Karol Učekar", štv. 54, Rockwood, Pa. — Predsednik: Jernej Hočevar, box 184; tajnik: Anton Hočevar, b. 184; blagajnik: Mihael Hočevar, b. 255; vsi v Rockwood, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Vrh Planin", štv. 55, Crab Tree, Pa. — Predsednik: Ivan Tofe, b. 94; tajnik: Josip Valenčič, b. 386; blagajnik: Andrej Jereb, b. (?); vsi v Crab Tree, Pa. — Seja vsako drugo. nedeljo v dvorani sobrata Ivan Tome.

"Skala", štv. 56, Allegheny, Pa. Predsednik: Josip Muška, 1120 Spring Garden Ave.; tajnik: Mihael Lorber, 1039 Peralta St.; oba v Allegheny, Pa.; blagajnik: Martin Krall, 608 Butler St., Pittsburg, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo v Etna, Pa.

"Čaven", štv. 57, Carrollton, O. Predsednik: Anton Vidmar, tajnik: Ciril Stibil; blagajnik: Josip Prime; vsi box 404, Carrollton, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martina Čermelj.

"Rudar", štv. 58, Canmore, Alta., Canada. — Predsednik: Josip Šribar, b. 201; tajnik: Anton Polutnik, b. 115; blagajnik: Fran Kralj, b. 172; vsi v Canmore, Alta., Canada.—Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Anton Polutnik ob 4. popoldne.

"Slovenski Fantje", št. 59, Maynard, Ohio. — Predsednik: Anton Skobrne, box 156; tajnik: Leopold Bregar, b. 46 blagajnik: Matija Bregar, b. 46; vsi v Maynard, O. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani g. Jos. Hrabak-a.

"Moonrunski Trpin", štv. 69, Moon Run, Pa. — Predsednik: Jurij Livk, b. 15; tajnik: Fran Močnik, b. 133; blagajnik: Josip Arh, R.F.D. 2; predsednik in tajnik v Moon Run, Pa., in blagajnik v Carnegie, Pa.

"Napredni Slovenec", št. 61, Gary, Ind. — Predsednik: Fran Prapotnik, b. 110; tajnik: Fran Tomažič, b. 73, Tolleston St.; blagajnik: Josip Prosenik, 11th Ave., Hardware Co.; vsi v Gary, Ind.—Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Fran Prapotnika.

"Žensko društvo Sokol", štv. 62, Cleveland, Ohio. — Predsednica: Zofka Birk, 6029 Glass Av.; tajnica: Frančiška Trbežnik, 1161 Norwood Rd.; blagajnica: Marija Poznik, 1254 E. 59. St.; vse v Cleveland, O.—Seja vsaki prvi torek v mesecu.

"Adamič in Lunder", št. 63, Robbins, Pa. — Predsednik: Josip Hvala, b. 16, Robbins, Pa.; tajnik: Jernej Rupnik, b. 15, Coulters, Pa.; blagajnik: Josip Serasnik, b. 15, Robbins, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Bratoljub", štv. 64, Milwaukee, Wis. — Predsednik: Ivan Kaker, 220½ Grove St.; tajnik: Ivan Lenko, 163 Reed St.; blagajnik: Florjan Rakun, 360 Florida St.; vsi v Milwaukee, Wis. Seja (??? — — — — — — —

"Bratje trdno stojmo", štv. 65, New Alexandria, Pa. — Predsednik: Martin Ščinkovec, box (?); tajnik: Josip Žuraj, box 103; blagajnik: Fran Resnik, b. (?) vsi v New Alexandria, Pa. Seja vsako prvo nedeljo.

"Vsi Slovani", štv. 66, Wasson, Ill.—Predsednik: Josip Hvalica, b. 554, Muddy, Ill.; tajnik: Alojzij Grebenjak, b. (?); blagajnik: Valentin Marše, box (?); vsi v Wasson, Ill.— Seja vsako zadnjo nedeljo.

"Narodna Sloga", štv. 67, Seminole, Pa. — Predsednik: Ivan Jelovčan, R. F. D. 6, box 160; tajnik: Ivan Čampa, R.F.D. 6, b. 142; blagajnik: Nikolaj Zvoničar, box (!); vsi v New Betlehem, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sabrata Ivan Čampe.

"Združeni Balkan", štv. 68, Clinton, Ind. — Predsednik: Jurij Gariel, R. R. 1, box 34; tajnik: Teodor Choleva, b. 141; blagajnik: Anton Rošelj, b. 1; vsi v Clinton, Ind.—Seja vsako prvo nedeljo ob 10. dopoldne v prostorih sobrata Iv. Močnika.

"Balkan", štv. 69, Pittsburgh, Pa. — Predsednik: Fran Gerlovič; tajnik: Fran Lah, 5239 Butler St.; blagajnik: Alojzij Hlad, 5436 Harrison Ave.; vsi v Pittsburg-u, Pa. — Seja vsako (!!!)

"Zvesti bratje", štev. 70 New Derry, Pa. — Predsednik: Jak. Skofič, box 5; tajnik: Štefan Kopriva, b. 11; blagajnik: Ivan Prah, b. 41; vsi v New Derry, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Štefan Kopriva ob 2. popoldne.

"Delavec naprej", štv. 71, Bessemer, Pa. — Predsednik: Ivan Sopetnik, b. 13; tajnik: Anton Katič, b. 86; blagajnik: Martin Mazi, b. 171; vsi v Bessemer, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Martin Mazi-ja.

"Kosciusko", štv. 72, Bankhead, Alta., Canada. — Predsednik: Anton Planka, b. (!); tajnik: Rudolf Dutka, b. 438; blagajnik: Valentin Dobia, b. (!); vsi v Bankhead, Alta., Canada. — Seja vsako !!!!

"Pod Triglavom", štv. 73, Smithfield, Pa. — Predsednik: Josip Strle, b. 63, R.F.D. 7; tajnik: Ivan Bržen, R. F. D. 7, b. 149; blagajnik: Anton Bergine, R.F.D. 7, b. 166; vsi v Smithfield, Pa. — Seja vsako ! !!!

"Kranjski prijatelj", štev. 74, Falls Creek, Pa. — Predsednik: Alojzij Slak, b. 61; tajnik: Jernej Gorjup, b. 142; blagajnik: Josip Uršič, b. 261; vsi v Falls Creek, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Josip Uršiča.

OPOMBA: Tajnike istih društev, kateri zapazijo kako pomoto istotako tudi katerih društveno poročilo je pomankljivo, prosim, da mi nenudoma poročajo, da se nedostatki v imeniku, kateri izide drugič, popravijo.

S sobratskim pozdravom
Viljem Sitter,
tajnik S. D. P. Zveze.

PLATTFORMA IN PROGRAM socijalistične stranke za leto 1912.

Sprejeta na narodni konvenciji v Indianapolis in po splošnem glasovanju strankinega članstva.

(Konec.)

PROGRAM.

Z namenom, da se delavci čimbolj okrepe v boju za naš končni cilj in da se s tem večjo silo upirajo kapitalističnemu izkoriščanju, propagiramo in se zavezujemo izpolniti naših izvoljenih uradnikih sledeči program:

KOLEKTIVNO LASTNIŠTVO.

1.Kolektivno (skupno) lastništvo in demokratična (ljudska) uprava železnic, žičnih in brezžičnih brzojavov in telefonov, ekspresa, parobrodnih črt in vseh ostalih družabnih sredstev za transportacijo in komunikacijo ter konečno vseh večjih industrij.

2. Municipalna, državna ali federalna vlada naj nemudoma otvori svoje žitnice, klavnice, skladišča in druge distribucijske postojanke v svrho omejitve sedanje neznosne draginje.

3. Rudniki, premogokopi, kamenolomi, petrolejski vrelci, gozdovi in vodne sile naj postanejo javna last.

4. Obrana in razvoj naturnih bogastev v dobrobit vsega ljudstva.

a) z umnim pogozdovanjem in protekcijo lesovja;

b) potom izsuševanjem močvirnatih krajev;

c) potom napeljevanja tekočih voda in uporabe vodnih sill;

d) z odpravo sedanje ekstravagantne potrate zemlje in bogatih produktov rudnikov in petrolejskih vrelcev.

e) z izboljšanjem in z gradnjo novih cest in kanalov.

5. Kolektivno lastništvo zemljišč, kjerkoli je to praktično; v slučajih, kjer je nepraktično, pa apropriacija potom obdavčenja letne rentne vrednosti vse zemlje, ki služi v špekulativne ali izkoriščevalne svrhe.

6. Kolektivno lastništvo in demokratična uprava bančnega in denarnega sistema.

BREZPOSELNOST.

Hipna pomoč od vlade brezposelnim delavcem potom otvoritve vseh koristnih javnih del. Vse osebe, ki so vposlene pri javnih delih, morajo biti najete direktno od vlade, ne smejo delati več kakor osem ur dnevno in po obstoječih unijskih plačah. Vlada mora tudi ustanoviti posredovalnice za dobavo dela: državam in občinam mora posoditi denar brez obresti v svrho izvrševanja javnih del in storiti mora v danih močeh vse potrebne korake, da omeji bedo med delavci, ktero je provzročila anarhija kapitalističnega razreda.

INDUSTRIALNE ZAHTEVE.

Zdravje in življenja delavcev in njih rodbin se ima čuvati in ohraniti potom

1. skrajšanja delavnika sorazmerno z naraščajočo uspešnostjo mašinerije;

2. odpočitka za vsakega delavca najmanj poldrugi dan v tednu;

3. boljšega nadzorovanja (inšpiciranja) delavnic, tvornic in rudnikov;

4. prepovedi dela za mladino pod šestnajstim letom;

5. kooperativne organizacije industrij v federalnih kaznilnicah v korist kaznjencev in njih odvisnikov;

6. prepovedi medrdržavne transportacije (izvoz ali uvoz iz ene države v drugo) proizvodov otroškega in kaznješkega dela kakor tudi proizvodov in nenadzorovanih tovarn in rudnikov;

7. odprave profit-sistema, pri vladnih delih, kteri se naj nadomesti z direktnim vposlevanjem delavcev ali pa potom pogodb (kontraktov) s kooperativnimi skupinami delavcev;

8. ustanovitve minimalnih plačilnih lestvic in potom

9. odprave oficijelne dobrodelnosti (charity), ktera se naj nadomesti z starostnim zavarovanjem, za ktero ni treba ničesar prispevati, dalje z generalnim sistemom državnega zavarovanja proti brezposelnosti in telesnim poškodbam ter z obveznim zavarovanjem delavcev po delodajalcih — brez stroškov delavcev — proti boleznim, nesrečam in smrti.

Politične zahteve.

1. Absolutna svoboda tiska, govora in zborovanja.

2. Vpelje naj se naraščajoči dohodinski davek, poveča sedanji korporacijski davek na dedščine naj se pa raztegne tako, da bo naraščal sorazmerno z vrednostjo posestva in z ozirom na bližnjost sorodstva. Dohodki teh davkov imajo se porabiti za socializacijo industrije.

3. Odprava monopolskega lastništva patentov, ki se naj nadomesti s kolektivnim lastništvom in z direktnimi nagradami iznajditeljem potom premij ali odlikovanja.

4. Neomenjena in jednaka volilna pravica za moške in ženske

5. Inicijativa, referendum, odpoklic in proporcionalno zastopstvo, narodno in krajevno.

6. Odprava senata in predsednikovega veta (zavračanja zakonov).

7. Volitev predsednika in podpredsednika direktno od ljudstva.

8. Vrhovnemu sodišču Zedinjenih držav naj se odvzame moč razsojati o ustavnosti zakonov, ki jih sprejme kongres. Narodni zakoni naj se prekličejo ali odpravijo le potom sklepa v kongresu ali potom splošnega glasovanja vsega ljudstva.

9. Odprava sedanjih omejenosti glede spremenitve ustave, tako da se ustava zamore spremeniti ali dodati odloka večine volilcev.

10. Podelitev volilne pravice v Columbia districtu z zastopstvom v kongresu in z demokratično formo municipalne vlade samo za krajevne razmere.

11. Demokratična (ljudska) vlada za vse teritorije Zedinjenih držav.

12. Vzakonitev splošne izobrazbe, zlasti vokativne (poklicne) izobrazbe za razne koristne stanove. Ustanovi naj se posebni vladni oddelek za ljudsko izobrazbo.

13. Sprejmejo naj se nadalnji zakoni za vzdrževanje dobrih zdravstvenih razmer. Ustanovi naj se neodvisni zdravstveni biro, s takimi določbami, ki bodo dovoljevale popolno svobodo praktičnim šolam.

14. Sedanji biro za delo se ima ločiti od trgovskega oddelka in postane naj samostojni vladni oddelek.

15. Odprava vseh federalnih distriktnih (okrožnih) sodišč in distriktnih prizivnih sodišč. Z zavedami, ki izvirajo med državljani iz več držav in iz inozemskih korporacij, naj se pečajo samo državna sodišča. Vse sodnike naj izvoli ljudstvo za kratko dobo.

16. Sodiščam se mora takoj odvzeti moč za izdajanje sodnih prepovedij (injunction).

17. Brezplačna administracija zakona.

18. Sklicati se ima konvencija za revizijo ustave Zedinjenih držav.

Te zahteve, ktere po močeh zamoremo izsiliti iz kapitalizma v olajšavo delavcev, so samo priprave delavcev za polastitev vlade (municipalne, državne in zvezne ali federalne), na kar lahko položijo temelj novemu sistemu za socializirano industrijo, kar jim gre po človeškem in prirodnem pravu.

Razno.

Ruski železniški načrt. Ruska vlada si izposojuje na Francoskem 700 milijonov kron v svrho zgradbe južno sibirske železnice. Ta notica, ki se jo je vsled sedanjih vojnih homatij skoraj prezrlo, zasluži posebno pozornost. Nov železniški načrt je velikega pomena ne le za rusko vlado in za ruske kapitaliste. Zgradba nove južno-sibirske železnice bo imela globok upliv na ves svetovni trg. Nova železnica bo v pararelni zvezi z drugo sibirsko železnico; promet, prevažanje in izvažanje se bo močno razvijalo in nova neposredna kulturna zveza bo vstvarjena med Evropo in vzhodom. Zgradba železnice predstavlja najznačilnejši moment v ruskem državnem življenju; edino v tem oziru se predstavlja ruska vlada kot nositeljica kulture. Kdor se je vozil v prostornih vozovih železnic na Ruskem, mora občudovati in hvaliti točnost in veliko udobnost ruske železnice.

Komisija železniškega ministra je izdelala leta 1911 načrt za zgradbo potrebnih novih prog. Seveda se ni pri določanju novih prog omalovaževalo militarstične razloge. Določilo se je zgradbo železniških prog za 19.000 verst, to je okolo 20.000 kilometrov. To leto se bo zgradilo 3890 kilometrov, od teh 1690 v azijskih pokrajinah.

Južno sibirska železnica je že peta velika železniška proga, ki jo Rusija v kratkm času gradi v Aziji. Kolonialni obrat se usiljuje tudi v Rusiji z izredno hitrostjo. Zgradbo prve železniške proge je zahtevala ekspansionistična politika v Aziji in politično-militaristični razlogi so imeli največji vpliv pri zvedbi načrta. Nova zgradba bo pa služila izključno gospodarskim interesom.

Zgradba nove proge bo stala manj nego proga ob reki Amur in bo združevala Sibirijo s Tihim oceanom. Koristila bo ljudstvu in državi bolje nego severno kitajska železnica, ki ni bila zgrajena da bi služila izključno gospodarskim interesom. Amurska železnica je pospeševala razpršenje ruske kolonialne politike, nova južna sibirska proga bo pa kolonialni obrat in kolonialno politiko koncentrirala in ojačila. Omogočila bode kolonizacijo ogromnih delov dežele med sibirsko železnico na sever, ob Uralo na zapadu in uralsko bajkalsko železnico. Kolonizacija je v teh krajih Rusije v zadnjih letih izredno napredovala. Tla so tukaj izredno rodovitna; izvaža se letno milijone hektarjev pridelkov. Že stoletja se zlasti med Kirgizi močno razvija reja ovac, konj in velblodov. Gospodarstvo bode pod ugodnejšimi okolnostmi še intenzivnejše napredovalo. Izkoriščanje naravnih zakladov bode popolnejše. V akmolinski pokrajini na severu je mnogo bogatih rudnikov; v Altajskem gorovju se pa nahajajo pravi zakladi zlata. Nova železnica bi združila te kraje s sibirsko železnico. Prometna pot bi bila popolna; razvilo bi se ogromno gospodarsko gibanje. S kolonizacijo dežele se bode utrdila moč države in upliv državne uprave nad rodovi Sibirije.

Južna sibirska proga bo najbrže v zvezi z železnico Orenburg-Taschkend in se bo pri Aktjuibinsku združevala z južno rusko železnico. Železnica se bo pomikala čimdalje proti vzhodu in v tem je tudi njena važnost in ugodnost. Proga bo dolga od 2500 do 3000 kilometrov — kolikor približno proga Petrograd-Pariz. Nova železnica bo mnogo uplivala na razvoj južne Sibirije in ne bo brez upliva na gospodarske in politične razmere Europe, zlasti z ozirom, na spremenjeni položaj v vzhodni Aziji.

•

Kitajski železniški načrt. Kitajska vlada je sklenila zgraditi železniško progo med Tukavu in Singang ob železnici Pekin-Hankan. Koncesijo proge se je leta 1908 podelilo neki angleški družbi. Proga bo dolga 260 angleških milj. Zgradba bo stala 40.000.000 mark. Nova železnica je nujno potrebna. Železnica med Tsingtavu in Pukavu posluje z dobrim tovornim in osebnim prometom. Nova železnici je zagotovljen finančni uspeh. Industrija se tudi na Kitajskem močno razvija. Tuji, zlasti angleški kapital izkorišča industrijske ugodnosti in naravno bogatstvo kitajske države.

•

Spojitev angleških železničarskih zvez. Angleški železničarji praznujejo vsako leto svoj "jubilejni dan". Praznovalo se je tudi letos z ogromnimi demonstracijami po vsej deželi spojitev treh najmočnejših železničarskih organizacij na Angleškem; ogromna je bila demonstracija v Londonu, katere se je udeležilo nad 50.000 železničarjev. V Hide Park-u je vršil pomembni shod. Nova železniška organizacija šteje sedaj nad 180.000 članov in je ena izmed najmočnejših delavskih organizacij na Angleškem. Na tej demonstraciji se je izdalo parolo, da je skušati pridobiti novi železniški zvezi še ostale dve angleške železničarske organizacije, ki s niso še pridružile zvezi; nadalje delati za uvrstitev neorganiziranih, pričeti boj proti progonom in zahtevati uvedbo minimalne mezde, osmega urnika in podržavljenja železnic.

•

Stroški železniške nezgode. Železniška nezgoda pri Mülheinu na Badenskem, ki je kakor znano zahtevala 14 človeških žrtev, je tudi železniško upravo močno oškodovala. Stroškov bo za nad 1 in četrt milijonov mark. Odškodnine se je izplačalo za nad 130.450 mark; za poravnavo strojev in tenderjev se je potrošilo 3200 mark. Nabaviti se je moralo en nov tovorni voz in štiri osebne vozove, ki so skupnos tali 120.000 kron. (mark) Poravnana raznih pokvarjenih železniških naprav je stala skupno 3150 mark.

Mora tako kot drugi.

Ljudstvo navadno želi, da se kaže večje, bogatejše, kot je pa v resnici. Pravi, da mora biti tako, kot so drugi in da ne sme biti zadej — za svojimi sosedi. Žalostno je pa le, da pozabi presoditi svojo fizično in duševno moč. Neprenehno delovanje živcev, neprestano razburjenje in skrb, teška hrana in močna pijača mora prizadeti njih zdravje, mora skrajšati njih življenje, ako niso zelo natančni. Mi pozivljamo one natančne, kateri ne pregledajo najmanjšo indispozacijo ali nervoznost. Rabijo naj takoj Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino, da si svoje oslabelo telo okrepčajo. Dober požirek predno se gre k počitku in požirek drugo jutro bo pregnalo iz telesa vso nesnago in bo dalo novo moč prebavnim organom. To zdravilo se priporoča za želodčne, obistne in črevne bolezni. Po lekarnah Jos. Triner, 1333—1339 So. Ashland ave. Chicago, Ill. Po vročem kopanju zdrgnite telo z Trinerjevim Linimentom in vsa otrplost po živcih in členkih se bo hitro zgubilo.

Advertisement.

LOUIS RABSEL
moderno urejen salun
NA 460 GRAND AVE., KENOSHA, WIS
Telefon 1199.

Želodčne bolezni.

Vsi zdravniki pravijo, da večina bolnikov imajo želodčne bolezni. Ne pustite, da vam želodec zboli ter pripravi pot za bolj resne bolezni, rabite

Severov Želodčni Grenčec
(Severa's Stomach Bitters)

ter se vzdržujte zdravega. Okrepi želodec ter vredi prebave. Povrne vam tudi zdravo slast. Cena $1.00.

Revmatizem,

nevralgija, odrge, otekline, bolečine hromosti, otekle žleze, okoreli sklepi in mišice, pokosnice, krči, bolečine v hrbtu, prsih in bokih se rabi kakor zdravilo za vnajno rabo

Severovo Gothardsko Olje
(Severa's Gothard Oil)

se priporoča za zdravljenje gornjih in njim podobnih neprilik. Cena 50 centov.

V vseh lekarnah. Zahtevajte Severova Zdravila in ne vzemite drugih. Ako jih Vaš lekarnar nima, jih lahko naročite od nas.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

CARL STROVER
Attorney at Law
Zastopa na vseh sodiščih.
Št. sobe 1009
133 W. WASHINGTON STREET,
CHICAGO, ILL.
Telefon: Main 3989

I. STRAUB
URAR
1010 W. 18th St. Chicago, Ill.
Ima večje zalogo ur, verižic, prstanov in drugih dragotin. Izvršuje tudi vsakovrstna popravila v tej stroki po zelo nizki ceni.

Papež ali Kristus
v engleškem jeziku.
Pozivljamo duhovnike in katoliške, da zanikajo fakte, ki so v tej knjigi, v kateri dokažemo, da je rimsko-katoliška cerkev nekrščanska. — Vsaka stran posebej odpira oči.
224 strani. Cena 25c s poštnino, 5 za $1
Vsak, moški ali ženska, interesiran v ameriških institucijah in v svobodi, bi moral naročiti vel komadov te knjige in jo razširiti med prijatelji in znanci.
AMERICAN LIBERTY PUB. CO.,
Dept. 149. Box 814. Chicago, Ill.

M. A. Weisskopf, M. D.
Izkušen zdravnik.
Uraduje od 10—12 predpoldne in od 7—9 zvečer. V sredo in nedeljo večer neuraduje.
Tel. Canal 476.
1842 So. Ashland ave.
Tel. residence: Lawndale 8996.

GOSPODINJE POZOR!
Priporočamo vam v prodajo vse stvari, ki spadajo v grocerijsko ali mesarsko obrt. Vse po najnižjih cenah. Na zahtevo se dovaža na dom.
G. Mamčilovich & Co.,
331 Greeve St., Conemaugh, Pa.
Tel. Con. 4050.

Pravi Pain Expeller lahko tudi na znotraj vživate z dobrim uspehom Vzemite štiri kapljice s polnim kozarcem vode.

25c in 50c po lekarnah ali naravnost od
F. Ad. RICHTER
74-80 Washington Street,
NEW YORK, N. Y.

POZOR! SLOVENCI! POZOR!
SALOON
s modernim kegljiščem
Toči pivo v sodčkih in buteljkah in druge raznovrstne pijače ter unijske smodke. Potniki dobe čedno prenočišče za nizko ceno.
Postrežba točna in izborna.
Vsem Slovencem in drugim Slovanom se toplo priporoča
MARTIN POTOKAR,
1825 So. Centre Ave. Chicago

AVSTRO-AMERIKANSKA ČRTA.
NIZKE CENE.
Velike ugodnosti:
električna luč, izvrstna kuhinja, vino zastonj, kabine tretjega razreda na parniku

Sledeči parniki odplujejo ob 3 uri popoldan iz New Yorka:
Argentina . . . . 28. maja
Oceanic . . . . 7. junija
Martha Washington . . 14. junija

Za vse informacije se obrnite na glavne zastopnike
PHELPS BROS. & CO.
Gen'l Agt's, 2 Washington St., New York.
ali pa na druge uradne zastopnike v Združenih državah in Canadi.

JOS. A. FISHER
Buffet
Ima na razpolago vsakovrstno pivo, vina, smodke, i. t. d.
Izvrstni prostor za okrepčilo.
3700 W. 26th St., Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 1761

ALOIS VANA
— izdelovatelj —
sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.
1237 So. Fisk St. Tel. Canal 1486

NAJBOLJŠE OBLEKE
izdeluje pe meri sodrug
J. KRAINC,
317 Florida St., Milwaukee, Wis.
Ter popravlja, čisti pegla in barva stare.
Najboljše delo in najnižje cene.

M. JOVANOVICH
84 — 6th Str. Milwaukee, Wis.
PRODAJA ŠIFKARTE.
Pošilja denar po pošti in brzojavno. Izdeluje: Obveznice — Pooblastila — Prepovedi, potrjene po notarju in ces. in kr. konzulatu.
EDINA HRVAŠKO — SLOVENSKO — SRBSKA AGENCIJA.

TUJCEM priporočam svoje dobro urejeno prenočišče in restavracijo, domačinom pa svoj saloon. vsem skupaj pa vse.
IG. KUŠLJAN
229—1st Ave.
MILWAUKEE, WIS.

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.
Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.
Izdravniška preiskava brezplačno—plačati je le zdravila, 1924 Blue Island Ave., Chicago. Ureduje od 1 do 3 popol.; od 7 do 9 zvečer. Izven Chicage živeči bolniki naj pišejo slovensko.

Važno uprašanje!
KDO mi opravi najbolje in najcenejе?
Konzularne, starokrajske sodnijske in vojaške zadeve
Javni notar J. Kaker
220½ Grove st
Milwaukee, Wis.

Kaj piše Jaka Štrigelj.

S POTA.

Dragi urednik!

Indianapolis! — Kdo ga ne pozna?! Mnogi si ga lahko pokliče v spomin izza homatij, ki so jih imele delavske unije zaradi Mc Namare in drugih, ki so bili zapleteni v sabotažo, ki so jo začeli kapitalisti v Los Angeles. — Indianapolis je namreč dom Unij. —

V Indianapolis nisem "rajžal" ampak sem se pripeljal kakor gospod, spucan od nog do glave, kakor kakšen fijakar v nedeljo predpoldne. Ker mi je bilo znano, da je v Indianapolisu precej naših ljudi, sem sklenil, da jih obiščem in se informiram o njih napredku, o katerem mi je pravil neki znanec v Chicagu. —

Z union dipe jo mahnem takoj na Vašington štrit, da zalotim karo, ki pelje v slovensko naselbino Haupt-vile. Ko stojim in čakam kare, se naenkrat zbere krog mene kopico otrok in začno upiti na ves glas: "Hunjah, hunjak, hunjak! Ker nisem vedel, kaj to pomeni, vprašam bližnjega pasanta, kaj je to. Odgovori mi, da me drže otroci za Madžara. To me je upalilo, zato zakričim nad njimi kar se je dalo: "Nem tudum magyar eszcebet!" v tem se pa že tudi zaženem ven iz kolobarja in jo mahnem dalje proti Military parku, pa gor po vest mičigan cesti, po kateri sem prišel konečno do slovenskega pekla ali "National Maliable Foundry", kakor jo Angleži nazivljejo. Na voglu te foundrije zapazim drog, na katerem je stalo: "N. Holmes ave.", čez cesto je bil pa salun s slovenskim napisom, kar me je uverilo, da sem med našimi.

Ker služi pri Slovencih salun za informativni biro, apoteko, prodajalno, librarijo in vse druge vire za kulturen napredek, stopim vanj, da se informiram o napredku, o katerem me je bil nekoliko poučil znanec v Chicagu.

Vstopim, pokličem kimlovke in se naslonim na baro, ozirajoč se po salunu gor in dol. Za baro je bil mlad človek, ki se je kazal, da je naprednega mišljenja, a sem pozneje izvedel, da je zelo omejen. V salunu je bilo več ljudi; razpravljali so o znanstvu, politiki in ekonomiji v šapi, kar stopi nekdo med nje in začne v bolj tenjkem glasu, ki je kazal štajerski dialekt: "Al booste kaj dal za našo sveto trojico, de dosežete gnado božjo v nebesih in na zemlji?" — Cink, cink, tlink, se je začulo, ko so padale desetice in kvodri v klobuk. Stegnem se malo in zapazim precej rejenega črnosukneža, z debelo knjigo v eni, v drugi roki pa klobuk. Ko je zapazil, da sem stegnil moj vrat kvišku, se je namrdnil in pogledal v klobuk, iz kterega je stresel denar na mizo in preštel. Med tem stopi eden k meni in me vpraša od kod pridem. Povem mu, da sem Jaka s Tajzov, da pišem veliko knjigo o napredku slovenskih kolonij v Ameriki. Tudi vaš napredek bi rad videl. "A, tku, tku, tok Jaka s tajzov, to me pa veseli. Meni lahko dopoveste vse, kajti dolgo sem že v Ameriki." — "Sajeta" — se oglasi za njim en drug rojak — "kaj pa pomaga, če si dolgo v Ameriki če pa še nisi stegnil peta iz Haupt-vile!" — Pustimo to na stran, odgovorim obema, rajši mi razložita, kdo je bil tisti človek, ki je pobiral groše za sv. trojico in jo potem podurhal pri stranskih vratih. "O, o, to so bli pa taj naš gospud Bombadura Čučak. Viš, Jaka, to so šmart gospud. Sezidali so nam slovensko šolo, da se otroci v njej uče angleških psovk kakor hunjak in podobno. Da se otroci uče dobro slovenski, so pokazali zadnjič, ko so igrali v korist sv. trojice." "O, tako! Potem so pa že šmart gospod!" Ali si bil na veselici, pripomni drugi. "Ne, nisem bil, ali drugi so pravili, kako je blo". "Ja, eni so pravili, da otroke gospod sami niso razumeli — je dostavil drugi. "Najbo kakor hoče", ga je zafrknil zopet prvi — "takrat, ko se je zborovalo in sklepalo o šoli, se je govorilo, da se bodo otroci učili štiri jezike. Kakor zgleda so pa usmiljenke učile otroke kar vse štiri jezike na en bart". Veste kaj za tako "špraho" se pa Štrigel ne zmeni. "To špraho rabijo taki gospodje kot je Vaš Čučak, da potem laglje fehtajo. Koliko takih gospodov pa vzdržujete prav zaprav tukaj? — "Vseh je šestero ali tri pare, to je tri sestre pa tri moške, to je napredek, ne?" — "Šur, napredek pa tak!" "Lepo plantažo vdržujete, treba bi bilo samo še vsakemu eno afno".

"Vaš napredek je velik, zato bo vzel gotovo celih 5 strani v tisti knjigi, ki izide in ki jo kar gotovo dobite en iztis v Vašo biblioteko."

Salute e revederci! — "A, govorite tudi taljanski", upraša eden radovednežev — ala bisognia". — Jes, vse avstrijske jezike govorim; angleški je za nameček. Iz Rima sem že dobil ponudbo za misijonarja med avstrijskimi podaniki v inozemstvu, kajti Rim pa oficijelna Avstrija delajo nato, da ustanove po celem svetu Avstro-Rimsko sveto katoliško državo. Ampak jih gleda mož, za take reči ne dam svojih jezikov." —

Well, pa gud baj, moram iti naprej, kličejo me v eno naselbino, ki je tako napredna, kakor vaša.

Pa brez zamere.

Vaš Jaka.

S. D. P. Z. SLEDI PRINCIPOM S. N. P. J.

Zastopniki in zastopnice Slovanske Delavske Podporne Zveze zborujoči na izvanredni konvenciji v Clevelandu, Ohio, so dokazali, da gredo z duhom razredno zavednega delavstva sporazumno naprej. Z veliko večino in brez vsake stvarne opozicije sprejeli so več točk v svojo ustavo in pravilo, ki so za nas Jugoslovane velikega zgodovinskega pomena. Prva važna točka, ki so jo zborovalci z 53. proti 2. glasovi sprejeli, je za združitev S. D. P. Z. s S. N. P. J.. Izvolili so odbor, kateri naj se vdeleži za to odločene seje, dne 14. jan. 1914. Druga važna točka je tudi ta, če pride do združitve med naprednimi podpornimi organizacijami, da so zborovalci z 43. proti 7. glasovi sprejeli predlog, s katerim se odobrava resolucija sodr. Moleka, sprejeta na peti redni konvenciji S. N. P. J. v Milwaukee, Wis. Zelo pomembno bilo je tudi to, da je 42 društev po svojih delegatih zahtevalo, da postane "Proletarec" uradno glasilo Zveze, kar se je tudi zvršilo.

Vsakteri, ki je imel priliko prisostvovati konvenciji, je bil prepričan, da je bila razredna zavednost globoko vkoreninjena pri zborovalcih. Zelo se je pazilo na to, da se je ustavo in pravila naredilo v smislu principov zavednega delavstva. Obžalovanja vredno je, da se je morala radi nepravilnega poslovanja v glavnem odboru vršiti izvanredna konvencija. Vendar sem pa prepričan, da bo ravno ta konvencija dalekosežnega pomena ne le članom S. D. P. Z., ampak za vse druge slovenske podporne organizacije v Ameriki. Delegati in delegatinje so dokazali, da jim je v resnici za napredek in za združitev. Vse morebitni sebični nameni morali so se vmakniti delovanju za splošen blagor. Kaj takega morajo storiti le oni, ki so delavci in poznajo mizerni položaj delavstva.

Nadalje se je na tej konvenciji dokazalo, koliko upliva ima slovensko nepristransko (kapitalistično) časopisje v Ameriki na delavstvo. Od kar se je zaključila konvencija S. N. P. J. pa do izvanredne konvencije S. D. P. Z. je to časopisje kričalo in upilo: "Politiko in strankarstvo ven iz podpornih organizacij".

Ravno ono in isto časopisje se ne spodtika in se tudi ni nikoli nad katoliškimi podpornimi organizacijami med Slovenci v Ameriki, ako ravno so te organizacije od začetka svojega obstanka pa do današnjega dne bile pristranske in delovale vedno in povsod zoper vsaki napredek delavstva. Pri teh organizacijah se član spodobno ne obnaša, ako se pri seji ne prekriža in moli očenaš, suspendiran ali celo izključen je, ako ne prinese na sejo listka, da je odpravil svojo velikonočno spoved. No naše "nepristransko" časopisje ne vidi tega, opazilo je pa takoj, ko se je S. N. P. J. po svojih zborovalcih na konvenciji v Milwaukee, Wis., malo bolj radikalno izrazila, kot so naši "delavski" gospodje želeli. To je bilo dovolj, oziroma več kot je bilo tem gospodom po volji. Izvršil se je takoj zahrbtni napad, kateri se pa ni niti od daleč najmanj posrečil. Da je to resnica, nam je jasno dokazala izvanredna konvencija S. D. P. Z. ,pri kateri so člani skoraj izključno sami navadni delavci, ki imajo pa to bolezen, da se zavedajo sistema sedanje kapitalistične družbe v kateri je dovoljeno izkoriščati človeka po človeku, da eni delajo, mučijo se in žrtvujejo svojo ubogo življenje za samopašnost ne katerih. Ker se pa članstvo S. D. P. Z. zaveda tega, se zaveda tudi, da zna kje je njenino mesto in kaj mora biti njen princip. Logično, radi tega se je tudi postavila na svoje delavsko stališče in bo sledila principom in taktiki razredno zavednega delavstva. Kot navadno, skoro gotovo bodo tudi ti zborovalci in članstvo napadeni radi svojega stališča od "nepristranskega" časopisja. Le naj bo. Članstvo, delavci ne bodo trpeli nič, zgubili pa še manj od teh morebitnih napadov. Nasprotno, prepričalo se bo še bolj kot kedaj poprej, da mu je to časopisje smrten sovražnik. Po svojem prepričanju se bode tudi ravnalo in postopalo proti svojim zahrbtnim sovražnikom, tako kot se postopa s sovražnikom.

Članstvo S. D. P. Z. je pa lahko ponosno na svoje zborovalce na konvenciji v Clevelandu, ker Zvezo so postavili na pravo delavsko stališče. Brezdvomno pozdravljale jih bodo tudi vse resnično napredne delavske organizacije in njih članstvo.

F. Podboj.

TISKOVNI FOND ZA DNEVNIK

L. Grebenak, Wasson, Ill.	$ .50
J. Brinšek, Chisholm, Minn	—.25
Dobromisleči, Chicago, Ill.	—.50
Jos. Šega, Wilton, N. D. ..	1.00
F. Ban, Girard, Ohio, ...	1.00
Ignac Marinchek, Bear Creek, Mont poslal za sledeče:	
M. Jerman	—.20
J. Jerman	—.10
M. Markovič	—.10
N. Markovič	1.00
A. Obid	—.15
F. Rihard	—.25
J. Fax	—.25
J. Hodnik	—.20
J. Vertin	—.25
L. Bertič	—.25
R. Krive	—.25
M. Rihard	—.25
M. Mlakar	—.25
F. Herman	—.25
F. Brecelj	—.25
F. Daniček	—.25
J. Boben	—.25
B. Planinšek	—.25
Frances Herman	—.25
Annie Planinšek	—.25
Mary Daniček	—.25
J. Plut	—.25
J. Marinchek	—.25
Zadnja izkazana svota ..	133.45
Skupno do danes	142.55

Mednarodni kongres transportnih delavcev. 8 mednarodni kongres transportnih delavcev se vrši v Londonu 10. 11., 12., in 13. junija t. l.. Prostore, kjer se bo kongres vršil, bomo pravočasno naznanili. Določen je sledeči dnevni red: I. otvoritev in konstituiranje odbora; 2. Poročilo osrednjega sveta; a) splošno in blagajna; b) vprašanje organizacije in taktike; c) tisk; d) predlogi. 3. pravni položaj nastavljencev prometnega obrata, 4. razsodišča za delavske spore, 5. izvolitev in določitev kraja za prihodnji kongres.

Razprave se vršijo pred vsem v plenumu, ko bode potrebno o posameznih točkah, zlasti o točki 2 d, posebno poklicne konference, se nadajuje razprava po končanih konferencah poklicnih skupin in se bo posamezne predloge ali sprejelo ali odklonilo. Vsaka pridružena organizacija ima pravico poslati delegate in sicer do 1000 članov po enega, od 1000 do 5000 po dva in za vsaki nadaljnih 10.000 članov še po enega delegata. Stroške delegacij pokrivajo organizacije same. Razpravljalo se bo v nemškem, angleškem in francoskem jeziku. Eventuelne predloge je poslati takoj tajništvu kongresa. Delegate organizacij, ki ne pripadajo internacionali transportnih delavcev, se sprejme kot goste. Število, ime in poklic delegatov je čimprej naznaniti tajništvu v Londonu. Na tem kongresu bo zastopana tudi centrala železniške organizacije v Avstriji.

Zločini kapitalizma. Pred kratkim je neko braziljansko podjetje vrglo v morje šest milijonov vreč kave. Da bi zmankalo kave na svetovnih trgih in da bi se zamoglo tako vzdrževati visoke cene na tem pridelku, je podjetje uničilo šset milijonov dobre kave! Taki kapitalistični manevri niso trgovskim špekulantom novi in se ne omejujejo le na kavo. Podjetje v Kaliforniji je vrglo v ocean tisoč vagonov krompirja in ogromne količine čebule, jabolk itd. Po izgovorov trgovskega sindikata se ne izplača izvažanje vsled previsokih stroškov vozninе . . . Na tak način se uničuje življenske potrebščine in se ustvarja visoke cene na živežu. Med tem ko na tisoče in tisoče delavcev ne ve kako naj bi preživelo sebe in svoje družine, uničujejo kapitalistični požrešni špekulanti, potrebne naravne pridelke. Pa se bo trdilo, da je delavski boj vzrok draginji!

Stavka železničarjev na Španskem. Med železniškim osobjem katalonske proge vlada hudo razburjenje vsled brutalnega postopanja železniškega ravnateljstva, ki je odpovedalo službo predsedniku organizacije, ker je ta na javnem shodu kritizral disciplinarne ukrepe železniške direkcije. Najbrž bo zaradi te neutemeljne in krivične odpustitve sodruga izbruhnila stavka na katalonski progi. Ravnateljstvo je odklonilo zahtevo deputacije, da naj bi se odpuščenega sodruga Ribalta zopet prevzelo v službo, vkljub da je deputacija izjavila, da se bode v nasprotnem slučaju takoj pričelo s splošno stavko. Ravnateljstvo skuša v posebni okrožnici na naslov vseh nastavljencev zagovarjati utemeljnost odpustitve sodruga Ribolta. Oblast je že ukrenila vse potrebno za vzdržavanje "javnega reda".

Mulberry, Kans.

V današnjem dopisu se ne bodem bavil s znanstvenim socializmom ali pa s kakšnimi pobožnimi vprašanji; temveč hočem le cenjenim rojakom nekoliko opisati moj žalosten položaj v katerega me je pripravila bivša moja soproga, katera jo je dne 30. aprila popihala z nekim pri meni stanujočim Franc Pirc. Pobrala sta mi ves denar, katerega sem težko zaslužil. Pirc se je tudi preskrbel z mojo obleko, uro, verižico in prstani. Vzela sta mi tudi dve hčerke, najmlajšo in najstarejšo. Omenjeni zaljubljeni parček podal se je proti St. Louis, Mo. Toraj cenjeni rojaki, apeliram na vas, da ako kateri zve za njihova stanovanja, oziroma naslov, naj mi naznani, za kar dobi $5 nagrade. Meni ni za ženo, pač pa mi je za moje hčerke, katere bi rad rešil iz rok teh dveh falotov. — Tukaj vam je kratek opis. Frank Pirc je star 27 let, ter je gov dobro rejeni obraz ne kaže nič kaj prida. V Zjedinjenih državah je še le 7 mesecev. Rojen je v Ločice pri Pozeli na Štajerskem. Poleg slovenščine govori nemški in italjanski jezik. — Ona je iste starosti. Njeno dekliško ime je bilo Frančiška Stropnik, rojena v Šoštanju na Štajerskem. Hčerke so: starejša je stara 7 let, rdečelična, belih kodrastih las, ter govori slovenski in nekoliko angleški jezik. Mlajša hčerka pa je stara 2 leti, ter istotako belih in nekoliko kodrastih las. Kedor najde to družino, naj samo vpraša starejšo hčerko, kje je njen oče. Hčerka bode gotovo povedala, ker me je nad vse ljubila. Prosim cenjene rojake, da kedor ta parček zasledi, da naj mi takoj poroča na dolenji naslov, za kar mu bodem jako hvaležen.

Johan Čermošnik,
R. R. 2, box 172
Mulberry, Kans.

(Advertisement)

ADVERTISEMENT

POTOVANJE V STARO DOMOVINO POTOM

Kasparjeve Državne Banke

je najceneje in najbolj sigurno.

Naša parobrodna poslovnica je največja na Zapadu in ima vse najboljše oceanske črte (linije). Sifkarte prodajamo po **kompanijskih** cenah.

POŠILJAMO DENAR V VSE DELE SVETA. CENEJE KOT POŠTA.

Kaspar Državna Banka **kupuje in prodaja in zamenjuje denar** vseh držav sveta. — Pri Kasparjevi Državni Banki se izplača za K5 $1, brez odbitka. —

Največja Slovanska Banka v Ameriki. — Daje 3% obresti. — **Slovenci postreženi v slovenskem jeziku.** — Banka ima $5,818,821.65 premoženja.

KASPAR DRŽAVNA BANKA, 1900 Blue Island Ave., CHICAGO ILLINOIS

POZOR BRATJE SLOVENCI!

Ali že veste kje je dobiti najboljše mes po najnižji ceni? — Gotovo v novi prvi Slovenski moderno urejeni mesnici

Ferko Bros., 270—1st Ave. in Park St.

Tu se dobijo najokusnejše sveže in prekajene KRANJSKE KLOBASE, kakor tudi jetrne in krvave domačega izdelka ter najokusnejše PREKAJENO MESO; vse po najnižjih cenah.

Pridite in prepričajte se sami o naših cenah kakor tudi o kakovosti našega blaga.

NIZKE CENE IN DOBRA POSTREŽBA je naše geslo.

Ne pozabite nas torej obiskati v naši novi mesnici v Jos. Tratnikovem poslopju.

MILWAUKEE, WIS. Telefon: South 3518.

CLEVELANDČANI POZOR!

Belaj & Močnik

6205 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO.

KROJAČA IN TRGOVCA, priporočava svojo moderno trgovino z vsako-vrstno moško opravo.

Izdelujeva obleke po najnovejši modi.

Ameriška Državna Banka

1825-1827 Blue Island Avenue

vogal Loomis ulice

Chicago.

VLOŽENA GLAVNICA $1,900,000.00

JAN KAREL, PREDSEDNIK.

AMERICAN STATE BANK

J. F. ŠTEPINA, BLAGAJNIK.

Naše podjetje je pod nadzorstvom "Clearing House" čikaških bank, torej je denar popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi ulege poštne hranilnice Zdr. držav. Vršuje tudi denarni promet S. N. P. J.

Uradne ure od 8:30 dopoldne do 5:30 popoldne; v soboto je banka odprta do 9 ure zvečer; v nedeljo od 9 ure dopoldne do 12 ure dopoldne.

Denar vložen v našo banko nosi tri procente. Bodite uvejereni, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanosno.

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Avenue, Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Ceškem Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni -:- -:- -:-

Restavracija in kavarna "Jugoslavija".

1134 — W. 18 Str., CHICAGO, ILL.

— Domača kuhinja. Odprto po dnevi in ponoči. Unijske cigare! —

E. RICHTER, lastnik.

Conemaugh Deposit Bank

54 MAIN STR. CONEMAUGH, PA.

Vložena glavnica $50,000.00.

Na hranilne uloge plačamo 4% obresti.

CYRUS W. DAVIS, predsednik. W. E WISSINGER, blagajnik.